

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " " 60.—
za četrt leta " " " " 30.—
za en mesec " " " " 10.—

za inozemstvo:
celoletno " " " " Din. 26.—
mesečno " " " " " 18.—

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " " " 35.—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENEK

Cene inseratom:
Enostojna petlinna vrata mali
oglas po K 4.— in K 6.—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—

Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nerankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava, št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
Zagreb 39.011, Sarajev 7593, Praga in Dunaj 24.797

Odgovor naše vlade Čičerinu.

Odgovor naše delegacije, oziroma finančnega ministra Kumanudija na Čičerinovo kratko opazko o hrvatskem, črnogorskem in makedonskem vprašanju v mejah jugoslovanske države, ni samo brez potrebe oster ter v eni točki celo žaljiv in nestvaren. On dokazuje tudi nepoučenost avtorjev, kar se tiče Rusije, o kateri predpostavljajo, da so ji jugoslovanske notranje prilike španska vas in da zajema svoje znanje o njih iz kakšnih neupoštevanja vrednih sumljivih virov. Nasproti temu je treba ugotoviti, da ruska vlada jugoslovansko vprašanje jako dobro pozna in mu odnekad posveča tisto pozornost, ki jo zasluži, ker je resor za zadeve slovanskih držav v ruskem zunanjem uradu tudi po revoluciji zaseden od prvovrstnih moči.

Hrvatsko-slovensko vprašanje je bilo popolnoma znano že bivši vladi carja Nikolaja II. Takratni minister za zunanje zadeve Sasonov je imel v rokah obširen memorandum rajnega Frana Supila, ki rusko carsko vlado ob priliki londonskega pakta 1915. opozoril na to, da jadransko vprašanje ni zgolj vprašanje srbske kraljevine, ampak da je jugoslovansko vprašanje, ki obstoja v skladu interesov treh plemen, katera težijo po zedinjenju v eno državo. Pod carskim režimom seveda Supilov memorandum ni mogel imeti nobenega političnega efekta, vendar pa je ruska javnost vedela za obstoj hrvatskega in slovenskega vprašanja vzporedno s srbskim že zaradi tega, ker je moralo rusko časopisje vračati avstrijske in nemške glasove, ki so seveda hrvatske in slovenske interese spravljali v nasprotje s srbskimi. Ker je pa ruska javnost silno skeptična, se ni zadovoljevala z enostavno formulo, da je hrvatsko = srbskemu = slovenskemu v aritmetičnem smislu, ampak si je delala svoje pojme, tembolj, ker je bila vsaj verska razlika med tema plemenoma dobro znana. Do kakšnega pretresanja tega vprašanja v javnosti pa tako iz ozirov na dosego vojnega cilja kakor iz ozirov na cenzuro seveda ni prišlo.

Z revolucijo leta 1917. se je to radikalno izpremenilo. Slučajno je takrat rusko revolucionarno gibanje padlo skupaj z razpadom srbskega dobrovoljskega korpusa v Odesi, ki je bil posledica načelnega nasprotstva med jugoslovansko federalistično in velesrbsko centralistično strujo v tem korpusu in sploh med Jugoslavi in Rusiji. Ruske oblasti so morale v tem sporu opetovano intervenirati. Ruska vlada je bila sklenila, da »upornike« deportira v Sibirijo in sicer na predlog srbske vlade, le Kerenskij, ki je kot voditelj socialnerevolucionarne demokracije prišel kmalu na to na vrh, je jugoslovanske častnike dobrovoljskega korpusa rešil usode, da bi z dekoracijami ruskega carja, srbskega ter rumunskega kralja na prsih za svoje vojne zasluge na Dobrudži morali v pregnanstvo. Pri tej priliki je Kerenskij osebno prišel v korpus in je sprejel obširno spomenico o slovensko-hrvatsko-srbskem vprašanju. Ta spomenica je bila v vseh ruskih listih natisnjena in rusko javno mnenje se je zdaj brez izjeme postavilo na jugoslovansko stališče.

Ker so Jugoslavi v Rusiji tudi nadalje ostali ločeni v dve načeloma nasprotni struji, so imeli tudi boljše, kateri so zavladali za Kerenskim oktobra 1917. leta, opravka s to zadevo. Ljening je celo afero poznal sam, ravnotako je Čičerin osebno proučil vsi to zadevo in mu je neposredno iz lastne izkušnje znana do najmanjše podrobnosti. Sicer se je pa takrat poleg federalistične in centralistične struje takoj tvorila tako iz dela Slovencev in Hrvatov kakor iz Srbov komunistična skupina, katera je v program bodoče Jugoslavije še pred razpadom Avstrije tudi postavila federativno republiko Srbov, Bolgarov, Slovencev in Hrvatov, kar so ruski svetjeji sprejeli uradno v svoj program, ki ga držijo nespremenjeno tudi danes.

Z ozirom na to, da sedi v ruski genovski delegaciji kot ekspert profesor Ključnik, ki je bil pod Kolčakovim ministrom za notranje zadeve v Omsku, je važno vedeti,

da on kot bivši kolčakovski minister jugoslovansko vprašanje pozna popolnoma v istem smislu kakor ga pozna boljševiska vlada in sicer za to, ker je imel kot Kolčakov minister z njim vsled razdvojenosti Jugoslovancov uradno opravka v Sibiriji kakor Čičerin v Moskvi. Tu se je pokazalo isto kakor v vsej Rusiji sploh: le skrajni caristi so se bolj nagibali na stran srbskega centralizma; vsa demokracija pa, začenši od buržoaznih kadetov do socialnerevolucionarne inteligence in komunistov se je orientirala napram zamisli demokratično avtonomistično, oz. federalistično urejene Jugoslavije. Ruska vlada ima torej glede jugoslovanskega vprašanja še pred razpadom Avstrije toliko gradiva na razpolago, da ji ni treba obskurnih brošur kakšnih habburških agentov, tembolj ker se je razun omenjenih vplivov uveljavljal v Rusiji tudi vpliv londonskega in ameriškega jugoslovanskega komiteta, ki so bili v precejšnjem nasprotju s smernicami politike srbske krfske kraljevske vlade.

Vse te stvari so srbski vladi popolnoma in natančno, čeprav v izkrivljeni luči znane, ker je o tem sprejemala od svojih poslanikov, vojaških poveljnikov in opravnikov v Rusiji obširna poročila. Končno pa se je to zanimivo vprašanje še nedavno v

»Obzorje« v seriji člankov dr. Potočnjaka z datumi in imeni obširno obravnavalo. Zato je bilo diplomatično malo modro, da se je naša delegacija v svojem odgovoru posluževala napram ruskim zastopnikom argumentov, ki vsled svoje enostranosti morejo na njih napraviti samo slab vtis. Gospod Kumanudi pač ni vedel, da pomeni mesto v Čičerinovem pismu stalno, nespremenljivo in definitivno smer sedanje in vsake bodoče demokratične ruske vlade glede jugoslovanskega vprašanja. Ne tako načeloma važno dejstvo je bilo treba čisto drugega odgovora.

Interesantno je tudi, da šteje ruska delegacija člana, ki stoji posebno Srbom zelo simpatično nasproti, Rakovskega, kateri je svojčas kot preganjaneec carske vlade bival v Belgradu, tam pomagal srbskim socialistom graditi socialistični program ter se je že takrat zavzel za demokratično balkansko federacijo. Tudi temu politiku se ne more glede našega vprašanja natrositi peska v oči. Značilno je tudi, da ravno Rakovskij po naročilu Čičerina skuša pri vsaki priliki priti v stik z jugoslovansko delegacijo, da pa se ta nameroma vsakemu stiku strogo izogiblje, česar nobena druga delegacija v Genovi ne dela.

Tako je namreč ukazal čika Pašić.

Poslanci Jugoslovanskega kluba o proračunu vojnega ministra.

Belgrad, 5. maja. (Izvirno) V finančnem odboru so danes razpravljali o proračunu za vojno ministrstvo. Proračun znaša ravno toliko kakor je bilo predvideno s početka. Številke proračuna so samo navidezno nižje, ker so stroške za žandarmerijo prenesli na drugo postavko. Opozicija je proračun ostro kritizirala, ker je popolnoma neopravičeno, da se potroši toliko denarja v neproduktivne svrhe. V imenu zemljoradnikov je govoril poslanec Lazić, za socialiste Divac, za Jugoslovanski klub pa sta govorila posl. Zebot in dr. Dulibić. Med govorima posl. Lazića in Zebota je prišlo do ostrih nastopov, v katere je posegel tudi general Vasić. Poslanec Zebot je v svojem govoru naglašal, da za bolnišnice vlada nima denarja, a za armado troši milijarde. Železničarje postavlja vlada na ulico, uradniki so lačni, invalidom skrajšuje vlada podpore, a stroški za armado postajajo vedno večji, čeprav vse ljudstvo zahteva, naj se zniža število stalne armade. Na ta način bi se dalo prihraniti na stotine milijonov. Poslanec Zebot je dalje zahteval, naj služijo hrvatski in slovenski vo-

jaki doma in priporoča pri vojaških dobavah največjo varčnost namesto sedanje neverjetne korupcije. Govornik graja veliko število luksuznih avtomobilov v armadi, ki služijo samo privatnim zabavam oficirjev.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Finančni odbor je danes dopoldne začel razpravo proračuna o ministrstvu za vojno in mornarico. — Začetkom se je apeliral posl. dr. Dulibić (Jugoslovanski klub) na vojnega ministra in zahteval, naj se izpremenijo določbe o ribolovu v Dalmaciji, ker današnja določila naravnost onemogočajo ribolov. Govoril je tudi proti temu, da se našim državljanom delajo težave pri dovoljevanju potnih listov za prekmorske kraje. Končno je kritiziral nedelavnost naše vojne mornarice. — Minister vojne in mornarice general Vasić je odgovoril, da se bo informiral in potem izvedel svoje odloke. — Nato preide odbor v debato o proračunu tega ministrstva. Redni izdatki znašajo 1.029.420.239 dinarjev, izredni pa 459.136.413 dinarjev. Redukcije znašajo 22 milijonov dinarjev.

Vprašanje rapalske pogodbe.

Genova, 5. maja. (Izv.) Z Reke je dopel semkaj italijanski komisar Castelli. Pozval ga je italijanski minister za zunanje stvari Schanzer. Njegov prihod se spravlja v zvezo s predstoječo rešitvijo reškega vprašanja. Castelli naj poda pojasnila o razmerah na Reki. V političnih krogih je napravilo zelo slab vtis dejstvo, da je italijanska vlada pozvala svojega konzula v Zagrebu, naj generalnemu tajniku reške vlade dr. Lengyelu ne dovoli potnega lista v Italijo. To je italijanska vlada, kakor se doznava, storila zaradi tega, ker je dr. Lengyel protestiral pri načelnikih posameznih delegacij na genovski konferenci in deloval proti Italiji.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Jugoslovanski konzul v Zadru in tamošnji italijanski guverner sta dobila nalog od svojih vlad, naj odpotujeta v Genovo, kjer bosta fungirala kot strokovnjaka za zadrsko vprašanje.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Govori se, da so italijanski delegati v Santi Margheriti pristali na predlog dr. Velizarja Jankovića, naj stopi Zader v carinsko zvezo z Jugoslavijo. Kot protiustlugo zahtevajo, naj naša država pristane na reški konsorcij in na skupno izrabljanje pristanišča v Barošu in na Reki.

Genova, 5. maja. (Izv.) Z ozirom na časopisne vesti, po katerih naj bi jugoslovanski minister za zunanje stvari dr. Ninčić trdil, da hoče italijanski zunanji minister dr. Schanzer prepričati izpraznitev Dalmacije, je izjavil minister Schanzer večeraj napram italijanskim novinarjem, da namerava italijanska vlada v najkrajšem času doseči sporazum glede Zadra. Schanzer upa skleniti v dveh ali treh dneh dogovor, ki se tiče tega vprašanja. Kakor hitro bo ta dogovor podpisan, se bo začelo izpraznjevanje tretjega pasu v Dalmaciji.

Oster odgovor »Hrvatske« Kumanudiju.

Zagreb, 5. maja. (Izvirno) Današnji »Hrvat« objavlja vehementen uvodnik proti izjavi finančnega ministra dr. Kumanudija v Genovi. Uvodnik ima naslov: »Mistifikacije in laži«. List pravi, da trditve dr. Kumanudija ne odgovarjajo resnici. Ni res, da obstoja narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kar se tiče izjav o Črni gori, laže minister, ako trdi, da so bili Črnogorci v Podgorici zakoniti zastopniki Črne gore. Oni, ki so se zbrali v Podgorici, niso imeli

nobenega mandata. Makedonci imajo svoj lastni jezik in vstaje v tej pokrajini zadostno dokazujejo, kako Makedonci ljubijo Srbe. Najboljši pa je dr. Kumanudi, ko govori o Hrvatih. Modro molči in ne ve ničesar o hrvatskem saboru; tudi ono, kar trdi o Narodnem Veču, je velika mistifikacija. Tudi ko govori dr. Kumanudi o razmerju vlade do generala Wrangla, laže. General Wrangel v resnici pripravlja pri nas akcijo, ki je naperjena proti Rusiji. Ravnotako

tudi ni res, da bi belgrajska vlada tako postopala proti Wranglovcem, kakor proti komunistom.

Vlada začenja zopet s preganjanjem.

Zagreb, 5. maja. (Izvirno) Policija je aretirala komuniste Cvijića, Kamila Horvatina in Avgusta Cesarca, zadnja dva pa je kmalu zopet izpustila. Policija je uvedla v uredništvu »Borbe« hišno preiskavo. Govori se, da je ta aretacija v zvezi z znanimi letaki in brošurami, ki so se razdelejevale na konferenci v Genovi te dni in ki so naperjene proti naši delegaciji.

Ameriško posojilo.

Zagreb, 5. maja. (Izvirno) »Slobodna Tribuna« objavlja odprto pismo na zastopnika finančnega ministra, dr. Vojo Marinkovića, v katerem zatrjuje, da so se ameriški konsorcij, ki nam posodi 100 milijonov dolarjev, dovolile sledeče koncesije: 1. Da bo imel ta konsorcij, dokler traja njegova koncesija, ob železnicah, ki jih bo gradil, izključno pravico do izrabljanja gozdov, rudnikov in vodnih sil. 2. Da ne sme naša država v območju teh železnic za dobo trajanja koncesije, ničesar podvzeti, kar bi škodilo konsorciju in njegovemu izrabljanju. 3. Da se temu ameriški konsorciju prizna pravica do za 10% višjih tarifov, kakor jih imajo državne železnice.

Stroški vrhovne drž. uprave.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Na popoldanski seji je finančni odbor razpravljajal o proračunu vrhovne državne uprave. Sem spadajo krona, narodna skupščina, državni dolgovi, ministrsko predsedništvo, državni svet, glavna kontrola, pisarna kraljevega dvora in pisarna kraljevih redov. — Poslanca Lazić in Gjonović sta predlagala nekaj črtanj v proračunu. Posl. Pavle Angjelić je govoril o vprašanju pokojnine po pokojnem Miloradu Draškoviću. Zahteval je večjo pokojnino. Posl. dr. Dulibić je sprožil vprašanje izplačevanja 20% priznanic povodom žigosanja kronskih bankovcev. Za to izplačevanje je predvidenih 25 milijonov dinarjev, toda le za vsote pod 1000 kron. Na vprašanje, kaj naj se zgodi z zneski nad 1000 kron, je odgovoril zastopnik finančnega ministrstva, da bo za to predložen poseben zakon. — Nato se je načelo vprašanje izplačevanja kuponov deželnih obligacij v Dalmaciji in Sloveniji. Za to izplačevanje je predvideno 200.000 kron za Dalmacijo in 1 milijon kron za Slovenijo. Na vprašanje, kako naj se zadovolji upravičenim zahtevam srednjih in malih imejiteljev teh kuponov, ki so največ trpeli, je odgovoril zastopnik finančnega ministrstva, da so za to že dovoljene potrebne vsote delegatu finančnega ministrstva v Splitu. Razne druge predloge je odbor odklonil. Proračun znaša 594.335.995 Din. Od tega zneska je bilo črtanih 1.408.000 dinarjev. — Razvila se je debata o vprašanju, ali naj orožniki in obmejne čete preidejo iz kompetence vojnega ministrstva v pristojnost ministrstva za notranje stvari. O tem ni bil sprejet noben sklep. O stvari se bo razpravljalo na prihodnji seji.

Zakon o državnem računstvu.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Zakonodajni odbor je danes razpravljajal o zakonskem načrtu glede državnega računovodstva. Zakon je bil sprejet v načelu in v podrobnostih. Zanj je glasovalo 18 posancev, proti pa dva.

Volivne liste.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Pododsek zakonodajnega odbora je imel dopoldne sejo, na kateri je razpravljajal o volilnih listah. Minister za izenačenje zakonov, Trišković, je izjavil, da je proti temu, da se za prihodnje volitve izdelajo posebne, po abecednem redu sestavljene volilne liste, ker bi bila s tem ovržena načela načrta, ki ga je predložila vlada. Zaradi tega predlaga, naj bodo volilne liste stalne in enotne. — O tej stvari se je takoj razvila debata. Tudi dr. Dulibić je zahteval, naj se sestavijo enotne in stalne volilne liste in naj se v to svrhu izdela seznam, da se more vsak

volilec takoj najti. Ta predlog je bil sprejet z večino glasov. Pododsek je končno sklenil, naj vse občine takoj začno sestavljati volilne liste, čim bo narodna skupščina sprejela volilni zakon.

Za združenje zapadne in vzhodne cerkve.

Genova, 5. maja. (Izvirno) Listi pri našajo poročila, da gre pri sedanjih pogajanjih med sovjetskimi delegati in sv. stolico neposredno za zedinjenje obeh cerkva. Načrt je ogromnega pomena, pri čemer prihaja v poštev tudi končna rešitev carigrskega vprašanja, ki pride prej ali slej zopet na dnevni red.

Konferenca v Genovi.

Čiherin proti spomenici velesil.

Genova, 5. maja. (Izvirno.) Predsednik ruske sovjetske delegacije Čiherin je v razgovorih, ki jih je imel z zastopniki časopisja, izrazil svoje obžalovanje, da pomenjajo predlogi, ki so jih stavile zavezniške sile v Rusiji, zlasti kar se tiče vprašanja zasebne lastnine, velik korak nazaj. Tudi določila o propagandi zoper Rusijo so nezmisljena, ker vlada v Rusiji večja svoboda mišljenja, kakor v katerikoli drugi državi.

Mala antanta brezpogojno s Francijo?

Genova, 5. maja. (Izv.) »Corriere della Sera« javlja k večeršnjemu razgovoru med francoskim delegatom Barrerom in češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Benešem: »Mali antanti se pripisuje namera, da se odreče priznanju ruske spomenice, čim Francija končno javno izjavi, da ne potrudi dogovora.«

Promet v Rusiji.

Genova, 5. maja. (Izv.) Rakovskij je v imenu ruske delegacije izročil novo spomenico glede vzpostavitve ruskega poljedelstva. V spomenici se zatrjuje, da je bilo zadnja štiri leta zgrajenih 4535 vrst železniških prog, vendar bo potreben za obnovo prometnih sredstev kredit v znesku pet milijard rubljev, od katerih oskrbi Rusija sama polovico. Vsota, ki je potrebna, da se bo promet vršil v redu nastopna tri ali štiri leta, se ceni na 2795 milijonov zlatih rubljev.

PRIMANJKLJAJ V FRANCOSKEM PRORAČUNU.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Francoski finančni minister Delasteyrie je predložil finančnemu odboru poslanske zbornice proračun za leto 1923, ki izkazuje štiri milijarde primanjkljaja. V govoru, ki ga je imel večeraj v finančnem odboru poslanske zbornice, je izjavil finančni minister Delasteyrie: Ko bo končana industrijska kriza in ko se bo zboljšalo davčno stanje francoske republike, bo finančnemu ministru možno pridobiti one štiri milijarde frankov, ki tvorijo sedaj primanjkljaj v proračunu. Vrh tega je začela država zmanjševati število državnih nameštencev. Z reformo državne uprave se bo prihranilo nad tristo milijonov frankov. Minister se strinja z industrializacijo gotovih strok državne uprave. V tem zmislu bo uredil proračun za pošto, brozaj in telefon, in sicer tako, da dobe te panoge državne uprave finančno avtonomijo.

FRANCIJA NE MOBILIZUJE?

Pariz, 5. maja. (Izvirno) Nasproti vestem angleških listov, ki poročajo o pripravah francoske vlade za mobilizacijo, objavlja Agence Havas, da te vesti ne odgovarjajo resnici in jih kot popolnoma neosnovane kategorično dementira.

London, 5. maja. (Izv.) Chamberlain je izjavil v poslanski zbornici na vprašanje nekega poslanca, da mu ni ničesar znanega o sklepu, da bi francoske čete nadalje prodirale v Nemčijo.

Politične novice.

Dr. Rojc — za avtonomijo. V »Slobodni Tribuni« od 2. t. m. je končal dr. Rojc serijo svojih člankov »Za boljše bodočnost«. Svoj politični program je na koncu izrazil z besedami: »Jaz sem prej odbijal in pobijal avtonomistični program. Toda politične razmere, ki sem jih opisal v svoji razpravi, so nastale oziroma so se poostrele baš po sprejetju vidovdanske ustave. Te razmere so me dovele do mirnega logičnega zaključka, da je treba državo urediti na podlagi širokih zakonodajnih avtonomij, če želimo naši kraljevini boljše bodočnost.« — Dr. Rojc je odličan član hrvaške demokratske stranke in eden najodličnejših politikov na Hrvaškem.

»Slovenski Narod« in uradniško vprašanje. Članek o uradniškem vprašanju, ki ga je priobčil »Slov. Narod« pred dvema dnevoma, citira graška »Tagespost« in naglašja s posebnim zadovoljstvom okolnost, da navaja »Slov. Narod« Nemško Avstrijo kot zgled državne skrbnosti za uradnike. Če bi se kaj sličnega prigodilo »Slovenec«, da bi »Tagespost« citirala kak »Slovenec« članek, kakšno vpitja o »protidr-

žavnih elementih« bi bil vzdignil »Slovenski Narod«!

+ Si taucisses... Mariborski »Tabor« se v uvodnem članku zaletava v naše dopise iz Albanije, ne da bi jih bil prebral. Sklicuje se namreč na angleškega žurnalista Baerlein, ki v neki pravkar izišli knjigi zagovarja jugoslovansko stališče dr. Trumbića napram Albaniji in obsoja italijanske intrige v tej deželi. Kdor je naše dopise bral, pa ve, da je stališče našega dopisnika popolnoma istovetno s stališčem angleškega publicista, vrh tega pa zasluži veliko več uvaževanja. G. Baerlein je namreč vir druge vrste, naš dopisnik pa ni noben redovnik, kakor si domišlja »Tabor«, ampak ugleden albanski aktivni politik, ki je za ne, odvisno Albanijo delal že takrat, ko »Tabor« članarja najbrž še na svetu ni bilo. Naš dopisnik je izrazil in naši vladi dobro poznan prijatelj Jugoslavije, ki je skupaj z Ljubo Nešićem delal za neodvisno Albanijo, ki naj bi se popolnoma otresla italijanskega vpliva in se naslonila na Jugoslavijo ter v tej smeri nadaljuje tudi danes. Res je, da se je Trumbić vedno zavzemal za neodvisno Albanijo, res pa je tudi, česar G. Baerlein ne ve, da je Pašić to politiko hotel prekrižati in zato najel Marka Džonija, ki je za pare propagiral neodvisno Mirditijo, ki je politični nonsens. Res pa je tudi, da je G. Pašić danes hvalabogu svojo albansko politiko prekrenil in da ga je naš dopisnik zaradi tega tudi pohvalil. »Tabor« pa naj naše dopise bere, preden z njimi polemizira, da ne bo liki Don Kišot šel v boj zoper svoje lastne zračne prikazni.

+ Škof Akšamović v Mitrovici. Ob priliki obiska djakovskega škofa Akšamovića v sremski Mitrovici je priobčila radikalna »Srbija« značilen uvodni članek, v katerem pravi med drugim: »Če bi bili srbski Mitrovčani vedeli, s kakim mišljenjem o jedinstvu prihaja škof Akšamović med mitroviške Srbe, bi ga bili po našem prepričanju nosili na rokav v znak priznanja.« Nato citira »Srbija« sledeče besede škofa Akšamovića: »Delu za narodno edinstvo bom posvetil vse svoje sile in oznanjal bom bratsko slovo med rodnimi brati Srbi in Hrvat.« — »Srbija« dostavlja tem besedam: »Škof Akšamović se je v Mitrovici prepričal, da med Srbi ni separatistov. Sprejem, ki so mu ga priredili Srbi, ga je mogel prepričati, kako Srbi ljubijo Hrvate in da so voljni pozabiti na vse, kar je bilo, če bi Hrvatje to državo hoteli priznati za svojo.«

+ Pozabljenost. Po novem bo Dalmacija razdeljena na dve oblasti, in sicer na splitsko in na dubrovniško. Kotor se priključi Črni gori. V novi uredbi so tudi natančno naštetih vsi okrajji, kam pripadajo po novem. Vladni modrijani in strokovnjaki so pa popolnoma pozabili na starogradske okraj, kamor spadata tudi otoka Vis in Hvar...

+ Kako se je Etbin Kristan iz federalista izpremenil v centralista. Slovenska socialdemokratska stranka je, kakor znano, vlado pri vstvarjanju zloglasne vidovdanske buržuazno-reakcionarne ustave z vsemi močmi podpirala. V zakonodajnem odboru pa je Etbin Kristan celo glasoval za parceliranje Slovenije v velesrbske sandžake. Ker pa je zakonodajni odbor delal prepočasi, je vodja socialdemokratskega proletariata marca tega leta predlagal, naj ta odbor noč in dan dela, da se vladni načrt čimprej uresniči. Zdaj je vlada parcelacijo sama oktroirala in glasilo Etbina Kristana, ki v prvomajski številki tako grmi in bliska proti svetovnemu kapitalizmu, zoper absolutistični oktroaj ne najde nobene besede graje ali posebne nejevolje. Pri tej priliki se je dobro spomniti, da je taisti Etbin Kristan leta 1917. začel izdajati v Čikagi »Slovensko revijo« kot glasilo »Slovenske republičanske zveze«, katera je imela izvršilni odbor z Etbinom Kristanom kot njega članom. V tej reviji je ta gospod v prvi številki od 15. oktobra 1917. objavil dolg članek (»Slovenes and Yugoslav Problem«), v katerem označuje kot svoj program: »Namen slovenske republičanske zveze je delati propagando za ustanovitev jugoslovanske federativne republike, kjer naj bi imeli Slovenci tako avtonomijo, kakoršna bi bila dana vsakemu drugemu plemenu Jugoslovancov.« — Kristan je bil potem celo predsednik slovenske republičanske zveze, v Jugoslaviji pa je svoje federativno republičansko naziranje kakor znani Cankarjev junak mahoma zamenjal za centralistično. Dotični odstavek njegovega programatičnega članka se v originalu glasi: »The object of S. R. A. is propaganda for establishment of a Yugoslav Federal Republic, wherein the Slovenses would enjoy the autonomy such as it would be given to any other branch of the Yugoslavs.«

+ Poljedelske zbornice. Iz Belgrada se poroča: V ministruvu za poljedelstvo je izgotovljen načrt za nove poljedelske zbornice. Načrt se pošlje vsem gospodarskim združenjem in združnim zvezam, da ga prouče.

+ Pred železničarsko stavko na Hrvaškem? »Slobodna Tribuna« poroča, da so delavci državnih železnic v Zagrebu

stavili ravnateljstvu ultimatum, v katerem zahtevajo, naj se jim takoj izplačajo obljubljeni poviški, sicer bodo začeli v soboto stavkati.

+ Nova taktika »makedonstrujuhih«. Na svoji zadnji seji je komite »makedonstrujuhih« baje sklenil, da bo opustil svojo dosedanja teroristično taktiko in da se bo začel boriti z vso silo za avtonomijo Makedonije s parlamentarnimi sredstvi.

+ Papež in vzhod. Znamenito papeževvo pismo kardinalu Gaspariju, namenjeno genovski konferenci, je zdaj v celoti objavljeno. Mesto, katero se tiče vzhoda, ki se naj vzpostavi kulturno in gospodarsko, se glasi: »Povratek normalnega stanja človeške družbe... bo predvsem velike koristi za narode skrajnje (vzhodne Evrope, katere, potem ko so že bili upustošeni vsled vojske, državljanjskih borb in verskega preganjanja, kosita zdaj še lakota in epidemije, medtem ko bi po svojih naravnih zakladih mogli biti dragocen element socialne restavracije. K tem narodom, čeprav so vsled zle usode starih časov od nas ločeni, se skupaj z željami našega rajnega predhodnika, obrača naša beseda sočutja in tolažbe, istočasno pa goreča želja našega očetovskega srca, da bi bili z nami vred deležni blagoslova edivosti in miru, ki se izraža v skupnosti svetih zakramentov.« — To mesto je jako pomenljivo v vsakem pogledu.

+ U okovima politike reakcije in nasilja. Z ozirom na Čiherinovo izjavo o Jugoslaviji in o zatiranih narodih v naši državi beležijo hrvaški blokaški listi z velikim zadovoljstvom dejstvo, da je vendarle prišlo hrvaško vprašanje pred svetovni forum, čeprav ne na oficijelno razpravo. »Obzor« pravi, da so Hrvatje vedno naglašali interno rešitev srbsko-hrvaškega spora s sporazumom med Hrvati in Srbi. Ako pa to mogoče, je za obe strani bolje, da se najde nevtralen razsojevalec, kajti Srbi hrvaško-srbskega spora nikdar ne bodo mogli rešiti z majorizacijo, ker so za to preslabi. — »Hrvat« pa pravi: »Dva vladna sistema sta se danes pojavila v svetu: sistem prave demokracije in svobode na eni strani, na drugi pa sistem tlačjenja in državnega nasilja. Hrvatje so se odločno orijentirali na stran prave svobode in demokracije, dočim se nahaja belgrajska vlada popolnoma v okovih politične reakcije in nasilja.«

+ Ruski delegat Rakovski o razmerju med Rusijo in Jugoslavijo. Poročevalec belgrajske »Epohe« dr. Vukičević poroča svojemu listu o svojem razgovoru z ruskim delegatom Rakovskim. Poročevalec ga je vprašal, zakaj priporočajo Rusi za posamezna plemena v Jugoslaviji avtonomije, dočim so jugoslovanski komunisti za centralizem. Rakovski je odgovoril: »Naša socialistična misel je, da vzpostavimo na Balkanu federalistično državo. Na tem načrtu sem delal jaz že skupno s pokojnim Tucakovičem, ko sem živel kot begunec pred carizmom v Srbiji. Istotako nam je zelo neprijetno, ker država SHS podpira Rumunijo, ki nam je odvzela Besarabijo.«

+ Vprašanje vzhodne Galicije — kakor znano — še vedno ni rešeno, dasiravno postopajo poljske okupacijske oblasti kot pravi gospodarji in posebno glede razdelitve veleposestev favorizirajo poljski življenj na škodo Ukrajincev. Zanimivo stališče glede vprašanja vzhodne Galicije zavzema Amerika. Ameriško zunanje ministrstvo je namreč na vprašanje, če smejo poljski konzuli v Ameriki zastopati interese v vzhodno Galicijo pristojnih izseljencev, popolnoma pravilno odgovorilo, da o končni pripadnosti vzhodne Galicije še nikakor ni izrečena poslednja beseda in da spada vzhodna Galicija za sedaj še pod suvereniteto zaveznikov, ne pa Poljske.

+ Angleško-ruska privatna pogodba. Dopisnik »Peti Parisien«-a javlja iz Geneve, da je zelo verjetno, da se Angleži z Rusi ne pogajajo samo oficijelno v komisijah, ampak tudi privatno. Neki ruski delegat je dopisniku baje izjavil, da je upanje opravljeno, da bo prišlo do posebnega sporazuma med Anglijo in Rusijo. Na ta način bo Rusija vendarle prebolela svojo sedanjo težko krizo s pomočjo Nemčije in Anglije.

+ Amerika bo priznala sovjetsko vlado? »Manchester Guardian« javlja iz New Yorka, da bo predsednik Harding predlagal ameriški vladi, naj prizna sovjetsko vlado. Na strani Hardinga stoji znani organizator za prehrano Hoover, protivi pa se predlogu državni tajnik Hughes.

+ Zakaj raste češka krona? Glasom uradnih poročil se je množina papirnatega denarja na Češkem znižala v dobi enega meseca za 350 milijonov čeških kron. Ti uspehi so bili mogoči, ker na Češkem nimajo Kumanudija...

+ Zavod sv. Hieronima. Ta od Slovencev in Hrvatov ustanovljen zavod za romarje ima v Rimu 11 hiš. Z dohodki se podpirajo romarji in duhovniki, ki študirajo v Rimu. Za časa vojske je moral hrvaški rektor oditi. Papež je postavil rimskega msgr Lucidija. Po ustanovitvi Jugoslavije pa je italijanska vlada zavod sekvistirala. Msgr Lucidij sme samo stano-

vati v zavodu. Gospodari pa sekvester, inženier in advokat, ki imajo stalno plačo. Vsi drugi enaki zavodi, kakor Anima, Campo santo, ali češki, poljski zavodi imajo že zopet svoje narodne rektorje in veliko duhovnikov teh narodnosti študira v teh zavodih. Samo sv. Hieronima vlada še noče vrniti, ker hoče z njim veliko stržiti pri Reki in Zadru.

Francosko stališče.*

Pariz, 1. maja 1922

Francija orja sama zase svojo brazdo, tako je Lloyd George opisal lakonično stališče, ki ga je zavzela francoska delegacija na mednarodni konferenci za obnovo Evrope v Genovi. On pa, tako pravi dalje, je imel drugi cilj pred očmi, ko se je podal na italijanska tla. Angleška demokracija želi mir na kontinentu in v to svrhu je pripravljena, stisniti prijateljsko roko vsakemu, ki bo ponujal mir.

Svoje delovanje je zavil angleški premier v dve alegorični sliki: medtem ko Francija orje sebično svoj njivo, se on trudi, skupiti vse sile vseh narodov v eno vprego, da se razdajana Evropa preorje in nanovo poseje. Ni dvoma za britanskega ministra, da bo iz te skupno preorane zemlje vzklila izvrstna žetev, ki bo dala kruha lačnim narodom.

On je nadalje pionir, ki zida most. S sragami na čelu vbija v globočino reke stebre, da na njih zgradi most, preko katerega se bodo evropski narodi lahko mirno in brez vsake nevarnosti sprehajali. Rajši bi videl, ako bi pri tem svojem težkem delu ne bil osamljen, vsi morajo delati, da bo most prej dograjen. Samo Francija se obotavlja in se noče oprijeti dela, ter stoji na strani in misli na temne načrte.

V teh alegorijah L. George odvrča od sebe vso odgovornost, ako delo za obnovo Evrope ne napreduje tako, kot so narodi imeli pravico pričakovati. Ecce homo! Poglejte tam osamljenega orača, tam stoji križem rok, leni pionir, in tuhta črne misli.

Zbor sijajno organiziranih častnikarjev je zanesel angleški evangelijski širom sveta med narode, ki zdihujejo po boljših časih. In naš narod je med njimi. Ni čuda torej, ako je tudi v srce našega ljudstva kanila kapljica grenkega razočaranja in če so se skrivaj stisnile pesti proti človeku, ki sebično orje ob strani in ki noče mostu med narodi.

Naše ljudstvo se je naučilo pristaviti k imenu Francija lepo zvenci epitet »kapitalistična« in njeno politiko rado nazivlja imperijalistično. V L. George-u pa vidi nasprotno angelja mru, ki ponuja palmovo vejico in pusti zvoniti zvonove miru vsem, ki so dobre volje.

Pustimo na strani alegorije, ki so v politiki nevarno orožje in skušajmo objektivno in brez strasti pogledati na most, ki ga zida Anglija in na njivo, kjer nam V. Britanija ponuja tako upovpolnega dela. Nato pa obrnimo še oči proti Franciji, ter se potrudimo izluščiti motiv njenega zadržanja v Genovi. Morda bo nam na ta način lažje izreči končno sodbo.

Oglejmo si britanskega pionirja! Kaj mu je prinesla vojska? Uničil je nemško vojno mornarico, zapeljal nemške trgovske ladje v svoja pristanišča, ter tako izbrisal iz liste svojih konkurentov na vodi enega izmed najnevarnejših. To je lep uspeh! Pobral je nadalje nemške kolonije, si podvrnil večji del turškega cesarstva ter tako zvezal južno Afriko preko Egipta, Palestine in Mezopotamije z indijskim cesarstvom. Tudi to je lepa pridobitev! Zasegel je nadalje vse petrolejske vrelce, ki so tekli na tleh premaganih osrednjih velesil ter tako napeljal v svoja skladišča ono tekočino, katero je angleška admiraliteta smatrala kot conditio sine qua non za obstoj brodovja in imperija. Končno si je v Washingtonu zasigural hrbet in potisnil evropske velesile na tretjo in četrto vrsto. Dobro je delal angleški pionir!

Sedaj pa le na delo, da pozidamo most med narodi, sedaj pa zasadijo plug in orjimo brez odlašanja njivo nove Evrope, ker narodi težko čakajo! Preko mostu bo vozil angleški trgovec svoje blago, zmagovalcem in premaganim, in plug, katerega bo on vodil, bodo drugi vleklili!

Ena senca samo je še na obzorju: Rusija. Carigrad sicer drži v svojih rokah, a nevarnosti ni tukaj, nevarnost je večja tam ob meji indijskega cesarstva. Nadalje so v vedni nevarnosti petrolejski vrelci v Kavkazu, ki jih je britanska vlada kupila šele v avgustu 1920 od Rothschildov in Nobelov. Baljševiki so se za ta kontrakt malo brigali in so vrelce podržavili. Ta »nemoralni značaj petrolejske industrije« v Kavkazu zelo vznemirja angleško admiraliteto in to tem bolj, ker je že ameriški trust »Standard Oil« povpraševal na Kremlinu za njimi. Iz enega kot iz drugega razloga L. George poje pesem o miru med narodi in govori o potrebi, da se ruskemu narodu pomaga iz bede, ker računa da bo na ta način zajel najprej ruski pohod proti Indiji in segel po kavkaškem petroleju. Zato tudi svoj program rajši zavija v alegorične slike, ker bolj ugajajo in več zakrivajo.

Poglejmo sedaj na osamljenega orača, ki reže brazdo na svoji njivi in misli temno o bogastvu in imperiju. Kaj je njemu prinesla vojska? Najprvo poldrugi milijon novih grobov. Nadalje mu je opustošila ves severni del njegove zemlje. Njegov dolg mu je zvišala na 326 milijard 775 milijonov frankov. Mirovna konferenca mu je stisnila nazadnje v roke papir in mu pustila slavo.

* Objavljamo dopis našega pariškega poročevalca v svrhu točnega spoznavanja francoskega stališča. Op. uredn.

Torej nič kolonij, nič brodovja, nič petroleja ampak — traité in gloire.

Z mirovno pogodbo v roki je mislila Francija, da sme mirno gledati v bodočnost, da bo mogla popraviti škodo in da bo imela mir na svoji zemlji. Pride doba konferenc. Državniki se vozijo iz ene države v drugo, iz severa se podajajo na jug, iz notranosti dežela se popeljejo na morsko obal in vsa ta veriga sestankov ni prinesla Franciji drugega nego razočaranje na eni, sovraštvo na drugi strani in pa — nove obljube. Medtem, ko je imela Anglija v pristaniščih in na zemljevidu vidna znamenja svoje zmage, je Francija nasprotno spoznala, da ji trgajo še edini papir iz rok in ker se brani, jo zmerjajo za imperijalistično.

Pride Genova: nova štacija na cesti, po kateri se evropska diplomacija spreha po sklenjenem miru. Tam so si dali evropski rekonstruktorji rendez-vous, da dajo mir narodom in blagostanju kontinentu.

Pariška vlada, ki pod točko odškodnina ne more beležiti takorekoč nobene postavke, je izjavila, da ne more privoliti v novo diskusijo mirovnih pogodb. Računala je na brezpogojni dā od strani zaveznikov, ker tudi ona ni delala nikakih težav, ko je Anglija prenesla na svojo aktivno nemško brodovje in kolonije. Ta korak so ji že zamerali. Nadalje se je morala izgovoriti, da se ne sme govoriti o mostovih, predno da mirovne pogodbe ne stopijo tudi napram nji in v njeno dobrobit v fazo izvrševanja.

Rezimirano stališče Francije. Od mirovne pogodbe ona do danes nima nič drugega, kot Alizacije in Loreno, Kamerun in del Togo, 160 milijonov v zlatu in nekaj milijard v naturalijah, zato pa je obtežila svoj proračun za 90 milijard, katere je dala za obnovo severa in ki imajo priti na račun Nemčije. Plačila, ki jih pogodba predvideva so vsa v bodočnosti. To je en razlog, zakaj da Francija ni prav navdušena za zgradenje mostov, ker bi pri tej operaciji le sama trpela. Vlada stoji nasprotno na sledečem stališču: Mirovne pogodbe, tako versajska, kakor st. germainška, trianonska in neuillyska, so podlaga za novo Evropo. Na tej podlagi samo se more izvršiti obnova in mir bo le tedaj zasigurno na kontinentu, ako bodo vsi narodi ljubosumno štittili temelj, na kojem sloni novi red v Evropi. Zato je francoski zastopnik moral govoriti proti Čičerinu, ki je hotel indirektno načeti vprašanje mirovnih pogodb, zato je morala Francija reči svoj veto, ko se je objavil nemško-boljševiški dogovor, ker je naperjen proti obstoječemu redu. Namesto da bi bila Anglija francosko tezo podprla, je dala zausnico. Zidajmo mostove, pobratimo se!

Z eno besedo, Francija čuva v Genovi mirovne pogodbe. Kaj sledi iz tega za nas, oziroma kakaj ji je naše časopisje to zamerilo? Ali ni delo mirovne konference en sam velik organizem, ki je posebjšen v mirovnih pogodbah v Versailles, St. Germain, Trianon, Neuilly. Ali vsi ti diplomatski akti niso tesno med seboj združeni tako, da drug drugega podpirajo?

Versajski mir je obračunal z Nemčijo; ker je za nas manj važen, smo seveda bolj razpoloženi govoriti za njegovo revizijo. Kaj pa, ako bi vrgli na mizo mirovno pogodbo, ki nosi ime St. Germain in Trianona? Mislimo, da nas ta besedila zelo živo zanimajo, saj ravno na njih sloni nova politična organizacija Srednje Evrope. V njih je tudi izražena volja Slovencev in Hrvatov, da hočajo proč od Avstrije. Kako hočemo zagovarjati obstoj tistih pogodb, ki govorijo v našem interesu, ako zagovarjamo demolicizacijo onih, s katerimi naši stojijo in padejo?

Ako začnemo z revizijami, nikdo ne more reči, kdaj in kje se bodo revizije končale.

Versajski diktat, kot se rado imenuje delo mirovne konference, je juridična podlaga za Jugoslavijo, Češkoslovaško in Poljsko. Začnimo rušiti na tem temelju, delali bomo samo v interesu tistih, ki vidijo v nasledstvenih državah vse zlo Evrope in ki bi s popolno revizijo versajskega diktata radi potisnili zgodovino nazaj tja, kjer je bila l. 1914.

Ce Francija ljubosumno zagovarja in čuva mirovno pogodbo, s tem tudi straži existenco držav Srednje Evrope.

Zato bodimo veseli, da ta osamljeni orač v Genovi ni hotel biti vprežen v Lloyd Georgev plug, ki bi rezal brazde ne samo versajskemu miru, ampak tudi življenje naših slovanskih domov v Evropi. Naša vlada pa gotovo ni delala proti interesom Slovencev, ako se je pridružila tihemu oraču in podprla njegovo tezo o nedotakljivih mirovnih pogodbah.

Iz tega stališča nam je Francija v Genovi mnogo bolj simpatična, kot alegorija angleških državnikov, ki se jih trusti poslužujejo, da zavijejo v oblake blagodišnega dima svoje mrzle račune. Razum govori tukaj jasno in mi bi delali prav, ako bi njemu sledili.

Dnevne novice.

— Tudi junaštvo! Dne 28. aprila se je vršila pred ljubljanskim vzklicnim sodiščem razprava proti odvetniku dr. J. C. Oblaku, ki ga je tožil dr. Natlačen, ker je dr. Oblak pred sodiščem izjavil, da je dr. Natlačen navajal neko osebo h krivemu pričevanju. Dr. Oblak kot obtoženec pa pred vzklicnim sodiščem ni več vzdrževal svoje prve junaške trditve, da je dr. Natlačen navajal neko osebo h krivemu pričevanju, ker se je dokazalo, da je bila njegova trditev neresnična. Zagovarjal se je le, da je v naglici pričel tako (namreč krivo) razumel in na tej podlagi izrekel kot odvetnik pred sodiščem to trditev. Mi bi po svoji pa-

meti mislili, da tudi odvetnik pred sodiščem ne sme neresnične kaznive trditve izreči in ima kakor vsak drugi dolžnost prepričati se prej, ali trditev odgovarja tudi dejstvom. Dr. Oblak pa tega ni storil. Vzklicno sodišče je bilo pa drugega mnenja in je g. dr. Oblaka oprostilo. G. dr. Natlačen je dobil sicer s svojo tožbo moralno zadoščenje, dasi je dr. Oblak oproščen, če je pa dobila moralno zadoščenje tudi Pravica, o tem pa bo sodila višja sodna instanca. Mesto da bi sedaj g. dr. J. C. Oblak lepo molčal, ker je izprva tako krivično dolžil svojega stanovskega tovariša kaznivega dejanja in bil vesel, da je bil oproščen le, ker svoje trditve ni več vzdrževal, ampak se je zgovarjal na svojo najboljšo vest kot zastopnik, pa se sedaj še košati — četudi brez podpisa — po »Slovenskem Narodu« in »Jutru« — po oprostitvi seveda, ne pred sodiščem. »Slov. Narod« in »Jutro« trdita namreč sedaj — po dr. Oblakovi oprostitvi seveda — da je bilo dokazano, da je dr. Natlačen res nagovarjal stranko, ki je bila enkrat zasljučana kot priča in enkrat kot obdolženec, kako naj govori pred sodiščem. Zakaj dr. Oblak ni pri vzklicni obravnavi nastopal tako junaško, kakor nastopata sedaj demokratični glasili, po dr. Oblakovi oprostitvi in seveda ne pred sodiščem. Tudi junaštvo!

— Brezvestnost demokratskega časopisja. »Jutro« in »Slov. Narod« sta lažljivo poročala, da je Lojze Jamnik, ki je zabodel v Cerkljah na Dolenjskem 19 letnega »Sokolca« Martina Jurečiča, »Orelec«. Mi smo ugotovili, da je to prav grda izmišljotina, prav nesramna laž, ker Jamnik nikdar ni bil in tudi sedaj ni član orlovske (pa tudi ne kake druge krščansko-socialne) organizacije; res pa je, da je bil Jurečič, ki se je z Jamnikom pretepal, »Sokolec«. »Sokolec« je menda sram, da se je zopet pretepal eden izmed njihove organizacije, ki je žal postal celo žrtev pretepa. Da bi se pozornost javnosti odvrnila od sokolskega pretepa, je izšlo v »Jutru« in »Slov. Narod« omenjeno lažljivo poročilo, ki naj bi postavilo v ospredje mnenje, da se je pretepal in sokolskega nasprotnika zabol »Orelec«. »Slov. Narod« in »Jutro« sta sfabricirala kar »političen umor«. Kakšna politična memorala, ki se mora vsakemu človeku študiti! Toda še hujše je to, da niti »Jutro« niti »Slov. Narod«, če sta bila morda mistificirana, svoje laži niti s črko nista popravila, dasi smo mi zadevo pojasnili. V tistih ljudeh, ki bero samo »Jutro« in »Slov. Narod«, hočeta pač vzdržati ravno od nju povzročeno napačno mnenje, da je Jamnik »Orelec«. Zakaj? Ni težko ugeniti. Zato, da bi hujskala javnost proti »Orlom«, zlasti »Sokolec«. »Sokolec« po deželi, ki bero samo omenjena dva lista, bodo laži verjeli, kuhali jezo in, kadar bodo vinjeni, iskali priložnosti za revanžo. Če pade kaka žrtev, kdo bo potem nosil za to moralno odgovornost? Nepošteno demokratsko časopisje, ki se pač impertinentno zlaže, laži pa ne popravi. To smo hoteli pribiti, da bo javnost vedela, koliko je verjeti »Jutru« in »Slov. Narodu«.

— Izborna uprava. V notici pod tem naslovom smo dne 29. aprila objavili kričoč slučaj, da neka zagrebška tvrdka ni mogla potom čekovnega urada nakazati vsote 100.000 kron cinkarni v Celju in je bila primorana poslati ta znesek v Celje po neki osebi, da se izogne neljubim prilikam. Dodatno k temu poročilu ugotavljamo, da se ta naša vest ne nanaša na poslovanje poštnega čekovnega urada v Ljubljani.

— Lepi državni uradniki. Radikalni poslanec Miletič je stavil te dni na finančnega ministra dve interpelaciji. V času, ko se pri nas reducirajo vestni in pošteni uradniki, je posebno druga njegova interpelacija zelo zanimiva. V njej navaja sledeča dva slučaja: V Paračinu je bil nedavno nastavljen kot knjigovodja finančne uprave z letno plačo 2500 dinarjev neki Dragoljub Branković. Ta Branković je bil radi tatvine obsojen na dve leti ječe in izgubo državljske časti. — Pri finančni upravi v Despotovcu pa se nahaja v službi Petar M. Simić-Čolić, ki je bil radi nevarne tatvine obsojen na »robijue« in seveda tudi na izgubo časti. — Kakršen gospodar, takšen sluga!

— Železniške nesreče. Na belgrajski postaji je pri vstopu v vlak padla Mirku Saviću iz Novega Sada vozovnica pod vlak. Sklonil se je in jo hotel pobrati. V tem trenutku je pričel vlak voziti, ga podrli na tla in mu odtrgal desno nogo. — V bližini Novega Sada je brzovlak zadel na voz, na katerem sta bili neka ženska in njena hčerka. Voz se je popolnoma razbil, konja raztrgana, obe ženi pa sta bili smrtno nevarno poškodovani. — V Odranu v Srbiji je neka žena prehitro izstopila iz vlaka, prišla vsled tega pod vlak in ostala na mestu mrtva.

— Aretirani komunisti v Zagrebu. Zagrebška policija je aretirala urednika »Borbe« Gjuro Cvijića in K. Horvatića, češ, da sta v zvezi s komunisti. Oba aretiranca sta znana iz atentata na Cuvaja leta 1912. Policija je izvršila tudi več hišnih preiskav, ki pa so ostale brezuspešne.

— V trgovski register v Zagrebu je vpisano novo podjetje pod naslovom »Palmakaučuk d. d. v Zagrebu«, ki bo stavilo vse svoje inozemske strokovne moči v službo domačih interesov, kar bo v veliko korist naše gumijeve industrije.

— Direkcija državnih železnic v Zagrebu razpisuje za 17. maja tek. leta ponovno licitacijo za gradnjo Inspektorata drž. železnice v Ljubljani. Potankosti o tej licitaciji so obelodanjene v Službenih Novinah. 1726

— Ekspresni vlak iz Pariza v Carigrad (Simplon-ekspres) po poročilih budimpeštanskih listov ne bo več vozil preko Italije in severne Jugoslavije, ampak zopet preko Dunaja in Pešte v Belgrad in od tam dalje v Carigrad. Vožnja bo krajša za 19 ur.

— Bančni škandal v Zagrebu. Zagrebško sodišče je uvedlo na zahtevo nekaterih delničarjev in uradnikov Sveopće kreditne banke preiskavo proti njenemu ravnatelju. Govori se, da je bila banka vsled raznih nedovoljenih manipulacij oškodovana za nad 13 milijonov kron.

— Rešen spor. Ministrstvo za socialno politiko je končno sklenilo, da sme izvrševati filme in fotografije ob priliki kraljeve poroke edinole invalidsko udruženje. S tem je vsaj na papirju rešen spor, ki je nastal med nekim bukareškim filmskim podjetjem in udruženjem invalidov.

— Razstava otrok. V Belgradu se vrši te dni razstava otrok v starosti od 1 do 12 mesecev. Otroci, ki jih bo posebna zdravniška komisija spoznala za najbolj zdrave in najbolj razvite, bodo dobili posebne nagrade.

— Eksplozija bombe. V Skoplju so pred par dnevi vojaki, ki so bili na straži, zanetili ogenj, da bi se ogreli. Na prostoru, kjer so zakurili ogenj, pa je bila v zemlji bomba, ki je vsled vročine eksplodirala in ranila štiri vojake.

— Veliki gozdni požari. Veliki gozdni kompleksi v okolici Foče v Bosni so 30. aprila nenadoma pričeli goreti in je bilo odposlanih več oddelkov vojaštva, da lokalizirajo požar. — Isti dan je nastal požar v lesnem skladišču v bližini Vareša, ki se je pozneje razširil tudi na bližnje gozdove. Velikemu naporu vojaštva in kmečkega prebivalstva se je posrečilo požar lokalizirati. — Dne 1. maja so pričeli goreti na več krajih veliki državni gozdovi v okolici Užic v Srbiji. Poslani so bili vojaški oddelki. — Materialna škoda pri teh požarih je ogromna.

— Pobornice in dijaki. Generalno davčno ravnateljstvo je izdalo naredbo, na podlagi katere se dijaki, ki dobivajo štipendije, oproščajo od plačevanja kolektivine.

— Prostovoljno gasilno društvo v Radečah pri Zid. mostu proslavi 50 letnico svojega obstoja dne 5. junija 1922 ter se bratska društva naprošajo, da se isti dan ne prirejuje druge prireditve. K obilni udeležbi se vladno vabijo vsa društva.

— Veselica gasilnega društva na Ježici. V nedeljo, dne 7. marca 1912 priredi prostovoljno gasilno društvo na Ježici ob priliki 20 letnice veliko vrtno veselico na vrtu tovariša Dermastja Jan. vulgo pri Florjančevu. Spored: Sprejem bratskih društev, srečolov, šaljiva pošta, turška kavarina, ples in prosta zabava. Začetek točno ob 8. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Kravo zaplenili so graničarji v Sorici Petru Talerju, ko jo je nameraval iztihatipiti v Italijo.

— Vlom v Šmarju. Neznani vlomilec so v lomili ponoči v prodajalno trafikanta Franceta Rusa. Pien. katerega so napravili, je bil zelo velik: odnesli so 14.000 kron denarja in tobačnih izdelkov v vrednosti 5261 kron.

— Pogorela je pri Podsmreki neka šupa. Med požarom se je nevarno opeknel triletni Stanko Suhadolc iz Podsmreke.

— 2.000.000 kron (nemških) nagrade je razpisala neka dunajska tvrdka tistemu, ki bo izdelal tatu, kateri je dotični tvrdki ukradel avtomobil.

Primorske novice.

p Postojna za slovenske jezikovne pravice. Minolo nedeljo se je vršil — kakor v vseh krajih neodrešenih pokrajih — tudi v Postojni velik javen shod proti kršitvi slovenskih jezikovnih pravic na sodiščih in drugih oblasteh. Poročal je poslanec Lavrenčič, za njim je govoril dr. Mikuletič. K besedi se je oglasil tudi uradnik civilnega komisariata prof. Urbanatz, ki je naglašal, da se na komisariatu vse slovenske vloge rešujejo dvojezično t. j. v slovenskem in italijanskem jeziku. Temu nasproti je izjavil posl. Lavrenčič, da mu je znanih več slučajev, ko je komisariat zavrnil slovenske vloge za zahtevo, naj se prevedejo v italijansčino. Zborovalci so dali duška svoji trdni volji, da si slovensko ljudstvo izvjuje svoje jezikovne pravice na vseh oblasteh ter so soglasno sprejeli predložene resolucije. Shod je napravil tudi na italijanske uradne činitelje najtehtnejši vtis.

p Organizacija slovenskega ženstva v Julijski Krajini. V Trstu, Gorici in po drugih večjih krajih Julijske Krajine se snujejo ženske organizacije pod naslovom »Ženskega dobredelnega društva«. Organizacije obsegajo vse ženstvo brez razlike starosti in stanu; njih namen je podpirati šolsko mladino, pospeševati žensko izobrazbo itd. Enaka društva se snujejo tudi v Istri.

Darujte za gladujoče v Rusiji!

Ljubljanske novice.

lj Predavanje. Vse katoliško dijaštvo in katoliško inteligenco vabimo na predavanje dr. Metzgerja, vodje graške centrale katoliške mednarodne lige, v nedeljo ob 10. uri v dvorani Ljudskega doma: »Katoliški pokret v Evropi«. — Akademski svet.

lj 12 najboljših slovenskih knjig (strokovno znanstvenih in leposlovnih), ki se tičejo vzgoje v najširšem pomenu besede, želi od nas pripravljajni odbor za III. mednarodni kongres za moralno vzgojo, ki bo zboroval koncem julija v Zenevi. Da se izmed vseh knjig, ki so jih nasvetovali že vprašani strokovnjaki, določi končno ta dvanajstorka, priredi v ta namen »Ak. soc.-ped. krožek« dne 8. V. 1922 (ponedeljek) ob 8. uri zvečer na moškem učiteljsku sestanek. Ker stopimo s temi knjigami pred svetovo javnost, vabi »Ak. soc.-ped. krožek« vse, ki pojmujejo pomen tega koraka, zlasti pa učiteljstvo vseh vrst in književnike, da se sestanka udeležijo in sodelujejo pri izboru. Odbor.

lj Ljudski oder igra v nedeljo 7. maja ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu Gogoljevo komedijo v treh dejanjih »Ženitev«. Predprodaja vstopnic v nedeljo, na dan predstave od 9.—12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne dalje do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra, Ljudski dom, I. nadstropje.

lj Poslanec, ki ni znal voziti. Posestnik in narodni poslanec Janko Kušar iz Notranjih Goric se je vozil 3. t. m. z enovprežnim vozom po Sv. Petra cesti. Na vogalu Resljeve ceste je vozil proti predpisom po desni strani ceste, vsled česar ga je opozoril višji stražnik Jelušič naj vozi na levo. Kušar je pa odgovoril: »Kaj se bojite, da Vas bom povozil? Sicer pa nimate Vi nič kričati nad kmet!« Višji stražnik je nato poslance Kušarja djal na svoj protokol.

lj Opozarjamo, da je prevzel restavracijo Grand hotela »Union« v Ljubljani g. Franc Rom. Glej današnji oglas!

lj »Pekovski križ« na Dunajski cesti pri smodnišnici. Okoli leta 1897. je nekdanji ljubljanski pekovski ceh svoja zemljišča ob Dunajski cesti prodal vojnomu erarju, ki je ondi postavil obsežno topničarsko vojašnico. Na tem zemljišču je do tedaj stal takozvani pekovski križ, ki se je moral umakniti naprej od cesti proti smodnišnici. Pred par leti je ta križ podrli vihar. Gospa Zuber-Tavčer je pa na svoje stroške dala postaviti nov betonski križ, ukusno delo betonske tvornice Cihlar, na istem mestu, katerega je v nedeljo, dne 23. aprila, blagoslovil gosp. župnik z Ježice. Plošča pod križem naznanja, da je omenjena gospa dala postaviti ta križ v spomin svojemu sinu stotniku, ki je padel na italijanski fronti, in svojemu vnuku, ki se je ponesrečil v kamniških planinah.

lj »Revizor«. Prosveta Krakovo-Trnovo vpripori v nedeljo 7. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Kolezijska ulica 1 (poleg cerkve) komedijo v petih dejanjih »Revizor«. Spisal N. V. Gogolj. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trafikari na Krakovskem nasipu. Prijatelji dobre igre, dobrodošli!

lj Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo septembra 1921 zastavljenih predmetov dne 11. maja popoldne.

lj Poziv mestanom, da olepsajo zunanje lice hiš. Tekom lanskega leta započeto obnavljanje zunanje lice ljubljanskih hiš bi se moralo letos še bolj pospešiti. Na mnogih primerih vidimo, kako vse drugačen vtis napravljajo lepo prenovljene hiše, ki večkrat vso ulico dela prijaznejšo. V tem oziru je treba še obilo obnovitvenega truda in mestni magistrat se tem potom obrača na vse one ljubljanske hišne posestnike, ki imajo razumevanje za lepoto Ljubljane, da vplivajo na svoje znanec v tem zmislu. Letos pričakuje Ljubljana obilo gostov, zelo veliko tudi gostov iz inozemstva. Kraljev obisk, velike tolovadne prireditve in velesejm bodo privabili v Ljubljano veliko tujcev, ki morajo dobiti od mesta lep vtis. Saj moro ravno naše mesto še posebno gledati na to, da se dvigne tujski promet, ki postane lahko lep vir dohodkov. Zato velja ta poziv tudi trgovcem, da olepsajo in modernizirajo svoje izlozbe in napise in sploh vsem prebivalcem, da ozaljšajo svoja okna s cveticicami.

lj Pevski zbor državnega učiteljskega v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 7. t. m. v Logatcu svoj koncert. Ljubitelji petja, kakor tudi prijatelji učiteljskega naraščaja se uljudno vabijo k izletu in koncertu. Vlak pelje iz Ljubljane ob 14. uri 25 minut. Iz Logatca se vrnejo izletniki ob 21. uri 52 minut.

lj Načrt za gasilno vajo dne 7. maja 1922 ob 3. uri popoldne v Cerkvni ulici. Cuvaj na Gradu je naznačil z dvakratnm strelom požar, obenem dojde v Mestni dom od Puha telefonično poročilo, da gori Dolenčeva hiša v Cerkvni ulici št. 21, da je požar silen in da je več ljudi v nevarnosti. V Dolenčevi hiši se je pri pretakanju namreč vnel bencin. Velikansko pleme je momentalno zaprlo stopnišče pri glavnem vhodu. Ko dojde gasilstvo na gorišče, je že ogenj po stopnišču prodril do podstrešja. Nežani vetrovi zanašajo plamen zdej na eno zdej na drugo stran. Vnemajo se sosedne hiše na obeh straneh in ogenj se prijema že trnovske cerkve, ogorki pa padajo celo na župnišče in sosedne hiše župnišča. V Dolenčevi hiši je zajetih več ljudi. Ljudje iz prvega nadstropja so deloma že poskakali, oni iz drugega nadstropja pa kličejo na pomoč. V Dolenčevu hišo se v II. nadstropju napelje drča. Omamljene in opeklene znosni reševalni oddetek v sanitetne vozove. Dolenčeva hiša se od obeh strani prime na podstrešju, od desne z raztezalko ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva, od leve z lestvo tobačne tovarne. Zahodna poslopja od Dolenčeve hiše brani gasilstvo tobačne tovarne in Sp. šiške, zapadna poslopja s trnovsko cerkvijo vred pa ljubljansko gasilstvo. Ko je gasilstvo dobro razvrščeno, se podre podstrešje v Dolenčevi hiši in zajame nekaj gasilcev. S pravočasnimi klici na pomoč se rešijo ogroženci. Po udušitvi ognja in po sprejetih poročilih se razvrsti odhod po Krakovskem nasipu, kjer se izvrši

mimohod pred gosti. — Sanitetna kolona, ki se je zadnji čas osnovala iz uslužbencev rešilne postaje in slug fizikata, nastopi v nedeljo pri gasilski vaji s posebnimi vajami. Poslovala bo pod vodstvom mestnega zdravnika v Gradaški ulici ob Puhovi hiši. V rešitev bo dobila tri naloge i. s. 1. Ognje-gasec prinese v dimu zadušenega otroka. Sanitetna kolona prevzame otroka in olizvi z umetnim dihanjem ponesrečenca, ter ga odda v nadaljno domačo oskrbo staršem. 2. Iz hiše prineseta dva ognje-gasec težko ponesrečenega tovariša. Tram mu je poškodoval nogo. Sanitetna kolona prevzame ponesrečenca. Zdravnik konstatira prelom kosti in težko krvavitve. Podveža noge v svrhu ustavitve krvavitve, obveza preloma kosti. Ponesrečenca prenese v nosilnici v rešilni voz in odpeljejo v bolnico. Ponesrečenec z rano na glavi in roki. Obveza ranjenih delov. Ponesrečenca spremlja član sanitetne kolone do bližnje varne hiše.

lj Nesreča v Zgornji Šiški. Kuharica Marija Novak se je peljala na vozu po cesti v Zgornji Šiški. Ko je pridiral za vozom avtomobil Sl. 299, so se splašali konji. Novakova je padla z voza in si je zlomila desno nogo. Ij Policijska kronika. Policija je aretirala brezposelnega Antona Repeta, ki se je potikal po supah okoli. Za njega so zanimata tudi okrajni sodišči v Ljubljani in v Laškem. — Vlomljeno je bilo v mestno lopo; vlomilci so oškodovali mestnega delavca Franceta Bezgeta za približno 500 kron. — Na glavnem kolodvoru je bil ukraden 'Ani Slavec zavitek z obleko v vrednosti 4000 kron. — Dne 4. t. m. je kričal nad stražnikom Brezovjem cunjar Franc Mohorčič na Viču: »Mridva bova že se prišla skupaj, ker sem moral radi vas plačati 30 Din globe, ker ste me radi vojnje brez luči naznanili! Mohorčič bo zdaj imel še s sodiščem sitnosti. — 11 letni Mariji Tomše je bila ukradena srebrna žlica z monogramom M. B. vredna 1000 kron. — Stražnika Metod Razpotič in Martin Dolinar sta aretirala leta 1899. v Meranu rojenega artista Franca Rocka, ker so našli pri njem 500 kron vreden prstan, kateri je bil ukraden v Suttnerjevi trgovini. — Zapri so Jožefa Soljaka, ker je ukradel Jakubu Jenku srebrno uro vredno 800 kron. — Trgovcu Rumo Lumbiču iz Dubice je bil ukraden rjavkasti ponošeni suknišč vreden 1000 kron.

Gospodarstvo.

Memorandum Mednarodne združene konfederacije genovski konferenci.

Vodilni komite Mednarodne združene konfederacije ima čast, da v imenu velikih kriščanskih združenih organizacij, ki so veljane v konfederaciji, v 17 državah Evrope in Amerike in v imenu večjih združenih skupin, ki so v ozkih stikih s konfederacijo v 12 državah sveta, predlaga delegacijam, zbranim v Genovi v svrhu posvetovanja in sklepanja o gospodarski obnovi Evrope, sledeče želje in predloge, ki v predloženem memorandumu izražajo obče naziranje kriščanskih združenega sveta. Nebroj želj in predlogov posameznih združenih zvez, ki so došle konfederaciji kot odgovor na tozadevno okoliščino, je priloženih v prepisu temu memorandumu.

Uvodoma ugotavljamo sledeča dejstva:

1. Po svojih gospodarskih funkcijah je združništvo najboljšje sredstvo, s katerim je mogoče odstraniti nepsotstvo med konsumentom in producentom na ta način, da združništvo kot obsežna in vedno uspešnejše delujoča organizacija proizvodstva in razdeljevanja blaga polagoma vede k popolni izločitvi spekulativne posredujoče trgovine; ta izločitev temelji na giblivejši in boljše zasnovani organizaciji proizvodstva in razdeljevanja blaga.

2. Po svojem naravnem smotru vodi združništvo do tega, da uveljavlja gospodarstvo gospodarske solidarnosti, dočim sedaj vlada nebrzdana konkurenca individualnih podjetnikov.

3. V stremljenju, da se protivi oni gospodarski obliki, ki je nastala vsled ločitve kapitala od dela in vsled ločitve proizvodstva blaga od konsuma, se združništvo vedno bolj uveljavlja kot sistem, ki dela in gre za tem, da preko nacionalnih mej zavajuje mednarodni in svetovni trg.

4. Čim bolj more združništvo pospeševati gmotno in moralno povzdigo delovnih stanov, tem bolj se s tem uveljavlja kot eden iz najvažnejših činiteljev za gospodarsko obnovo narodov in za osiguranje stalnega miru med njimi.

5. Mednarodna združena konfederacija opira skupnost interesov, ki se udeležuje v sodružništvu, na čustvo bratstva in na duha zmagujoče kriščanske ljubezni, ki izvira iz naukov evangelija.

6. Za doseg ciljev, ki si jih je Genovska konferenca stavila in jih skuša doseči potom skupnega napora v korist in prosperit držav, ki so zastopane na konferenci, more Mednarodna združena konfederacija mnogo prispevati s tem, da podpira delo in smotre s svojimi predlogi, ki so izraz soglasja milijonskih pristašev združništva v vseh narodih in v vseh slojih.

Z ozirom na točke programa genovske konference, o katerih smo razmišljali, predlagamo sledeče:

1. Utrditve evropskega miru.

Dasi se je že z vsemi tehničnimi sredstvi napredka skušalo utrditi evropski mir, se bodo vendar vsi tozadevni poskusi pokazali samo kot prazne besede, ako ne bodo države preko vsega tega, kar jih razdvaja, z vso resnostjo skušale uveljaviti skupne interese, kar bo v stanu, da jih zbližja in privede do soglasja in s čimer se bo zopet uveljavila evropska vest in zavest odgovornosti, ki jo je zrušila vojna.

2. Zaupanje med narodi.

Z zelo velikimi težkočami bo mogoče vzpostaviti med narodi zaupanje, dokler se ne bo zadostno upoštevalo — pri vsem izpolnjevanju obstoječih dogovorov — zahtev premaganih držav že zaradi tega, da se jim olajša izpolnitev obveznosti, naloženih jim po vojni.

Istočasno pa je treba vse storiti, da se Zvezi narodov dá čim širša baza in čim večji ugled, da

bo mogla res kot najvišje sodišče veljati in delovati.

3. Denarni promet.

V izredno važnem vprašanju denarnega prometa je Mednarodna združena konfederacija uverjena, da gospodarstvu ne bo pomagano z resnično deflacijo valute, ki lahko privede gospodarstvo do velikih izgub in še večjega nerada, ampak pred vsem na ta način, da se denarju dá nova vrednost, da se denar polagoma revalutira s pomočjo podvojenega proizvodstva in s tem, da se stopnja prehaja od prisilnega kurza denarja k normalnemu kurzu na podlagi zaupanja v papirnati denar.

4. Ureditve emisijskih bank.

Vprašanje denarnega prometa je seveda v ozki zvezi s strogo ureditvijo emisijskih bank. Najsi že kdo zastopa sistem enotnosti ali pluralitete emisijskih bank ali mešani sistem, vedno pa je treba vztrajati na tem, da mora možnost emisije biti strogo ugotovljena in obenem v gotovem razmerju napram zlati podlagi.

Konec sledi.

g Kmetijski mladeniči iz Češke v Sloveniji. Češka Kmetijska družba v Pragi je započela akcijo, ki ima namen, sinove kmetovalcev iz Češke, ki so km tijsko že izobraženi, poslati v inozemstvo v prakso in namesto njih sprejeti mlade kmetovalce iz drugih držav na ondntna kmetijska posestva. Tako akcija je započeta že tudi s Holandsko, Dansko in Italijo. Kmetijska družba za Slovenijo je prevzela posredovanje pri tej akciji in pozivlja vse one kmetovalce, ki žele svoje sinove, najrajše absolvente kmetijskih šol, poslati na kako posestvo na Češko ter istočasno prevzeti po enega češkega mladeniča v nadomestilo za svojega sina, in sicer za približno dobo enega leta, da se priglase. Posestniki lahko sprejmejo tudi kmetijske sinove iz Češke ne da bi jih zamenjali za svoje sinove. Stanovanje in hrana mora biti vsakemu zagotovljena. Če se izkaže posebno sposoben in marljiv, naj se mu da tudi kaka denarna nagrada. Ti mladeniči se obvežejo vršiti vsako delo v kmetijskem obratu, ravnati se pa mora ž njimi kakor z rodbinskimi udi. Kdor želi zamenjati svojega kmetijsko izobraženega sina s češkim mladeničem, oziroma hoče prevzeti na svoje posestvo takega kmetovalca, naj to takoj javi Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg 3.

g Slovenska banka v Ljubljani je obdržala dne 1. maja 1922 svojo prvo bilančno sejo Upravnega sveta za poslovno leto 1921. Predsednik upravnega sveta gospod Rado Legvart je otvoril sejo s pozdravnim nagovorom ter podal obširno poročilo. Sklenilo se je, od čistega dobička, ki po raznih odbitkih znaša 5.533.098 K 95 vin. izplačati na delniško glavnico 90 milijonov kron 8 odstotno dividendo, t. j. 32 kron na delnico. Sledeča se bo izplačala 8 dni po obnem zboru delničarjev, ki se bo vršil dne 20. maja t. l. ob 10. uri popoldne v prostorih Slovenske banke v lastni palači »Filipov dvorec, Stritarjeva ulica št. 9. Kakor je razvidno iz bilance, je Slovenska banka vkljub svojemu mlademu postojju imela jako lepe uspehe v vseh panogah bančnega poslovanja. Zaupanje, ki ga zavod uživa pri občinstvu, je najbolj razvidno iz tega, da so vloge že prvo leto prekoračile vsoto 90.000.000 kron. Zato je pa bilo banki tudi mogoče zadovoljiti svoje mnogostransko klijentelo, ki šteje danes po dolžnikih preko 100 milijonov kron. Takoj po svoji ustanovitvi je Slovenska banka se posebno posvetila industriji in trgovini v Sloveniji. Tako je pod njenim vodstvom in inicijativno nastala ena najmodernejših tovarne v Jugoslaviji: tovarna konzerv in mesnih izdelkov na Vrhniki, katera zamore predelati dnevno 150 glav živine. 200 prašičev in izdelati 70.000 glav konzerv in ki vsebuje lastne pomožne naprave, kot elektrarno, plinarno, tvornico zabojev, lednice, sušilnice itd. Slovenska banka je nadalje ustanovila več trgovskih podjetij, kot zavarovalnico »Triglavec« v Belgradu, »Dunavec« v Zagrebu oziroma v Ljubljani, importno in eksportno družbo »Impex« z več podružnicami, elektro-tehnično podjetje v Ljubljani in dd. »Textilac« s kapitalom 12 milijonov kron, pri kateri slednji družbi so zainteresirane največje manufakturne tovarne v Čehoslovski. V programu bližnje bodočnosti Slovenske banke je ustanovitev več industrijskih podjetij, med katerimi glavno je tovarna za izdelovanje vijakov s kapitalom 60 milijonov kron in sodelovanje francoske finančne in industrijske grupe. Dokaz za nelukrativno delovanje »slovskega interesa v prid in proslavo naše bele Ljubljane pa je doprinesla Slovenska banka z izposlovanjem koncesije za ustanovitev borze za blago in vrednote v Ljubljani. Začrtana smer Slovenske banke podpirati posebno sodeleženi banki »Praska kreditna banka« v Pragi in »Anglo-Austrian Bank, Ltd., ki omogočujeta, da se bo zavod, ki ima danes že podružnice v Dolnji Lendavi, Ljutomer, Novinsadu in Vrhniki, čim boljše razvil in razširil svoje lepo začeto dosedanje delovanje.

1694

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu narodne banke je bilo v prometu za 4819.207.505 Din papirnatega denarja. Stanje papirnatega denarja se je od zadnjega izkaza zmanjšalo za 44.592.745 dinarjev.

g Dohodki monopola na vžgalice. Osješka tovarna vžgalice »Drava« je plačala v mesecu aprilu 13.987.600 kron kot monopolno pristojbino.

g Kanal Donava-Solun. Med Solunom in Donavo nameravajo zgraditi baie ameriškanski kapitalisti kanal, ki bi bil dolg 600 km ter bi sprejemal samo one ladje, ki nimajo več kot 100 ton. — Menda bomo na ta kanal še precej časa čakali.

g Dohodki bosanskih državnih železnic. Državne železnice sarajevskega ravnateljstva so odpremile od 1. januarja 1922 do konca marca 1922 750.463 oseb in 295.288 ton blaga ter so imele dohodkov 22.433.040 dinarjev. V istem času v preteklem letu so odpremile 698.871 oseb in 276.317 ton blaga. Dohodkov so imele tedaj 20.614.450 dinarjev.

g Iz obrtne statistike v Čehoslovski. L. 1910. so uradno našli v Čehih 277.260, na Moravi 93.355, v Šleziji 22.492 vsega skup 393.107 obrtn. Obrtnih pomočnikov e bilo na Češkem 177.261, na Moravskem 48.335, v Šleziji 13.427, vsega skup 293.093. Učencev

je bilo na Češkem 90.093, na Moravskem 33.451, v Šleziji 7.769, vsega skup 131.313. Obrtniki stan pomočnikov in učencev je tvoril znatno število 763.443 oseb, t. i. na Češkem 8 odstotkov, na Moravskem 6,7 odstotkov, v šleziji 5,8 odstotkov vsega prebivalstva. — L. 1920. je bilo vseh članov v obrtnih združenjih na Češkem 316.120, na Moravskem 106.214, v Šleziji 20.423, vsega skup 442.757 obrtnikov ter 157.766 učencev. — L. 1920 je bilo v Čehih 3007 obrtnih zadrug, od teh 1729 s češkimi, a 1278 z nemškimi občevalnim jezikom; na Moravskem je bilo 762 obrtnih zadrug in sicer 564 s češkimi ter 198 z nemškimi občevalnim jezikom; v Šleziji je bilo 223 obrtnih zadrug, in sicer: 23 čeških, a 200 nemških, vsega skup torej 3992 obrtnih zadrug, t. j. 2316 čeških, nemških pa 1676. V odstotkih je bilo v Čehih 57,50 odstotkov čeških ter 42,50 odstotkov nemških, na Moravskem 74,02 odstotkov čeških pa 25,98 odstotkov nemških, a v Šleziji 10,31 odstotkov čeških ter 89,69 odstotkov nemških. — Obrtne zadržbe so bile organizirane v l. 1910 takole: v Čehih je bilo 62, na Moravskem 32, v Šleziji pa 2 enoti. Do l. 1914. je njih število raslo, med vojsko se je na skrivilo. Današnje stanje se sploh dosti ne razlikuje od onega iz 1910. leta.

g Novi ruski bankovci. Dne 21. aprila so bile izročene prometu na Ruskem nove novčanice po 50 in 100 milijonov rubljev, ki ostanejo v veljavi do konca 1924.

g Stanje papirnatega denarja na Čehoslovskem. V drugi polovici aprila se je zmanjšalo stanje novčanic za 350 milijonov čl. kron in znaša sedaj 9704.167.000 čl. K.

g Telefonske pristojbine v Rusiji. V Rusiji se plačujejo letno za telefon te-le pristojbine: Uradniki in delavci državn. podjetij 50 milijonov rubljev, ostali pa 25 milijonov rubljev. Privatna podjetja in društva ter zdravniki 100 milijonov rubljev, hoteli, uredništva, gledališča, železnice pa 150 milijonov rubljev. Pač lepe številke.

g Povišanje carine v Avstriji. Za ono blago, za katerega uvoz se ne plačuje carina v zlatu, je povišala avstrijska vlada carino. Ta znaša sedaj tisočkrat več kot nominalna postavka.

g Izvoz barv iz Nemčije v Združene države. Nemčija je izvozila leta 1921 v Združene države 1.050.020 funtov barv, leta 1920 pa 1.155.501 funtov.

g Nova železniška tarifa v Nemčiji. Nemčija je povišala s 1. majem železniške tarife za 200 odstotkov.

g Cene kaliju v Nemčiji poskočile. S 1. majem so se dvignile cene kaliju v Nemčiji za 34-25 %.

g Nemška zunanja trgovina. Nemčija je uvozila v marcu 26,4 meterskih stotov blaga v vrednosti 22,9 milijard mark, izvozila pa blaga 21,5 milijonov meterskih stotov v vrednosti 21,3 milijarde mark. Uvozila je največ surovine in polfabrikate.

g Dolg Anglije se je po zadnjem izkazu angleškega finančnega ministarstva zmanjšal od aprila 1921 do aprila 1922 za 332.226.500 funtov šterlingov.

g Naša trgovina z Anglijo. Kakor poroča »The Economist« je uvozila Anglija iz Jugoslavije l. 1921 759.542 funtov šterlingov. Jugoslavija pa je uvozila iz Anglije v istem letu 1.045.705 funtov šterlingov. Naša trgovska bilanca z Anglijo je torej za 313.499 funtov šterlingov pasivna ali približno za 94 milijonov dinarjev, če računamo funt za 300 dinarjev.

g Deficit Italije manjši. Medtem, ko je lantsko proračunsko leto preselil deficit 10 milijard lir, znaša v tekočem letu le še 5 milijard lir. Italijanska vlada upa, da bo v bodočem proračunskem letu imela le 3 milijarde lir posojila.

Borze.

Curih, 5. maja. (Izv.) Berlin 1,81, Newyork 518, London 22,97, Pariz 47,425, Milan 27,65, Praga 10,05, Budimpešta 0,66, Zagreb 1,85, Varšava 0,13, Dunaj 0,0625, avstrijske krone 0,065.

Berlin, 5. maja. (Izv.) Dunaj 3,43, Budimpešta 36,90, Milan 1525,55, Praga 550,30, Pariz 2615,20, London 1268,40, Newyork 285,39, Curih 5503,10.

Praga, 5. maja. (Izv.) Dunaj 0,5325, Berlin 18,05, Rim 277,50, Budimpešta 6,50, Pariz 475, London 229,50, Newyork 51,650, Curih 996,50, avstrijske krone 0,60, italijanske lire 274,50.

Dunaj, 5. maja. (Izv.) Devize. Zagreb 29,72—29,78, Belgrad 119,08—119,32, Berlin 28,825—28,925, Budimpešta 10,795—10,855, London 36,375—36,425, Milan 437,70—438,30, Newyork 8194—8206, Pariz 751,15—751,25, Praga 159,15—159,35, Sofija 60,20—60,30, Curih 1583,75—1586,25. Valute. Dolarji 8144—8156, bolgarski levi 59,20—59,30, angleški funti 36,175—36,225, francoski franki 750,50—751,50, italijanske lire 436,70—437,30, dinarji 118,38—118,62, romunski levi 58,19—58,31, švicarski franki 1581,25—1583,75, češkoslovaške krone 158,90—159,10, madžarske krone 10,82—10,88.

Zagreb, 5. maja. Devize. Berlin 24—24,50, Milan 356—365, London 296—305, Newyork 67—68, Pariz 600—615, Praga 130—132, Švica 1325—1345, Dunaj 0,82—0,84, Budimpešta 9—9,25. Valute. Ameriški dolarji 66—67, madžarske krone 9—0, italijanske lire 350—356.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Devize. Dunaj 0,81—0,82, Berlin 23,25—23,50, Budimpešta 9, Bukarešta 48—49, Italija 358, London 269, Newyork 65—67, Pariz 609, Praga 132, Curih 1350.

Cerkveni vestnik.

c Rim. Dne 31. marca je dopolnil sedanji papež Pij XI. 65. leto.

c Pij XI. govori več jezikov. Sedanji papež zna razen latinščine, grščine in hebrejščine — torej mrtvih jezikov, hebrejščino je tudi predaval kot profesor — še italijanski, francoski, nemški, angleški in govori v teh jezikih pri avdiencah. Svoj čas se je učil tudi ruski, kateri jezik mu je dobro došel, ko je bil polski nuncij.

sv. Karla Bor. Odlikoval se je doslej kot pospešvatelj katoliškega tiska.

c Pomožni škol v Parizu, msgr. Chaptal, ki je bil pred vojsko francoski poslaniki atašé v Petrogradu, zna popolnoma dobro ruski ter se bo zavzel zlasti za 80.000 Rusov, ki žive v Parizu.

c Za versko šolo. Na Virtemberskem se je 95 % staršev in vzgojnih uravničencev izreklo za konfesionalno šolo. Brezverstveno državno šolo odklanjajo.

c Naslednik bivšega nadškofa (sedanjega papeža) v Milanu je škof Evgen Tosi iz Squillace v Kalabriji. Tosi je redovnik kongregacije oblatov

Prosveta.

pr Mednarodna zveza umetniških akademij ima letos svoje zborovanje v Bruslju in sicer od 25. do 28. maja. Našo državo bo po sklepu ministrskega sveta zastopal arheolog don Bulič.

pr IV. komorni večer kvarteta »Zikac« se vrši v sredo 10. maja točno ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Kvartet izvaja sledeči program: 1. Dvofak: Kvartet v Es-duru op. 51; a) Allegro ma non troppo; b) Dumka, Andante con moto; c) Romanca, Andante con moto; d) Finale, Allegro assai. — 2. a) Borodine: »Nocturne« in D-dur kvarteta; b) Glasounov: »Scherzo« iz Suite op. 35. — 3. Schubert: Kvartet v d-molu (Smrt in devojka); a) Allegro; b) Andante con moto; c) Scherzo, Allegro molto; d) Presto. — Vstopnice v predprodaji v pisarni Glasbene Matice

pr Pevski zbor gojencev in gojenk ljubljanskega drž. učiteljskega prirediteljskega društva na Vrhniki lep pevski koncert, ki je bil dokaz, da se na našem učiteljskem goji petje resno in smotreno. Vzpored je obsegal umetne in narodne pesmi v mešanem zboru in moškem četverpesvu skladateljev Adamičev, Kogoja, Deva, Andžla, Hajdriha in Juvanca. Pevski zbor šteje nad 80 mladih, svežih grl, ki so odpela vse pesmi jako pohvalno. Adamičev osmeroglasni mešani zbor, Svabta na poljni in Andželovo Anko, Ančice so morali ponoviti. Koncert je zaključila V. Novaka balada, Nesrečna vojna s spremljevanjem klavirja četverročno. Vrhnici in okoličani so se koncerta udeležili v častnem številu in so zbor ter njegovega vodjo g. skladatelja Emilia Adamiča po vsaki točki viharno pozdravljali. Dirigent je poleg tega prejel v priznanje tri venec s trobojnimi. Bil je lep popoldne, ki dela čast izvajajočim in zavodu.

pr VI. Bukovce v reprodukcijah. Priljubljeni mojster barve in kompozicije ni čakal V. številke »Umetnost«, ki je njemu posvečena in ki je izšla skoraj istoočasno z njegovo smrtno. V ljubljanskih knjižarnah je še nekaj eksemplarov na razpologo. V pripravi je številka »Slovenski grafiki in ilustratorji«.

pr 60 letnica francoskega pisatelja. Znani francoski pisatelj Marcel Prévost je slavil 1. maja svoje 60 letnico. Izmed mnogoštevilnih njegovih del so v slovenščino prevedene manjše novelle in Zenska pisma.

pr Emil Berté umrl. Znani založnik muzikalij Emil Berté je te dni umrl na Dunaju. V njegovemu založništvu so izšla dela vseh znamenitih komponistov kakor Straussa, Leharia, Falla, Kolmanna, Nedballa in drugih. Bil je tudi sam komponist.

pr Averčenko, znani ruski pisatelj je dobil od sovjetske vlade dovoljenje, da sme odpotovati v Čehoslovansko, kjer se bo stalno naselil v Pragi.

pr Židovski vseučilišče v Varšavi. Nedavno se je v Varšavi ustanovilo židovski vseučilišče, na katerem se predava filozofija, državno pravo in druge znanosti. Namen tega vseučilišča je vzgajati židovski inteligenco za Palestino.

Orlovski vestnik.

Tržič. (Bej proti Orlu na meščanskoli.) Na belo nedeljo 23. aprila je imel Tržiški orlovski naraščaj v Našem Domu svojo prireditev, ki je prav lepo izpadla tako petje, kot tudi igra »Mali puntar«. Ne bi pisali o tej prireditvi, da bi jo hvalili, ampak iz drugega vzroka pišemo o njej! Ze ko smo prišli v dvorano, zagledamo prav v prvih vrstah sedeli moža, ki si je že veliko prizadel, da bi uničil orlovsko organizacijo v Tržiču! V ovčji očelki je prišel ta dan med nas, a znotraj je bil...! Takoj nam je nekaj reklo, da ta mož ni prišel sem iz čistih namenov. Ta mož — kdo ga ne bi poznal — je g. Lajovec ravnatelj meščanske šole. Prišel je špijontiral, kdo bo igral, kdo iz meščanske šole je prišel k igri da bo vedel potem zasledovati in preganjati Orliče! Da bi vsak sun prikrl, je sedel zraven gosp. duh. svetnika Potokarja in se z njim živahno, a zvito razgovarjal! — V torek po beli nedelji je že poklical k sebi Orliče, ki so igrali otroško igro, jih spraševal, koliko skušenj so imeli? Od kdaj do kdaj so trajale? Kdo je pri orlovskem naraščaju in kdo jih učil telovadbe, če imajo dovoljenje staršev, kdo jim je dovolil igrati pri naraščaju, če vedo kakšne posledice jih sedaj čakajo itd.! In vsa ta zasledovanja, zaslišavanja in preiskave trajajo že kar cel teden! Na vsa ta premnoga vprašanja odgovorimo, mimostmo otrok, Vam g. Lajovec to-le: Naš orlovski naraščaj ne potrebuje za svoje naraščajske prireditve nobenega dovoljenja še od Vas, ker ima to dovoljenje od višjega šolskega sveta, ki je splošno naraščaju dovolil, ne le, da sme bivati, ampak mu je s tem tudi dovolil njegov delokrog! Zato si take preiskave nasproti našemu orlovskemu naraščaju, g. Lajovec, enkrat za vselej prepovemo! Roke proč od orlovskega naraščaja, ki je katoliška organizacija! Nad otroki se znašati, to je junštvo, vredno vaš Vas! Za orlovski naraščaj nosi vso odgovornost vodstvo naraščaja, ne pa otroci. — Vedite dobro, g. Lajovec! Ne Vas in ne Vaših kosti ne bo več nikjer, a orlovska organizacija bo v Tržiču še cvetela! Ne skrbite toliko za red v orlovskem naraščaju, ki Vas nič ne briga, raje pa skrbite za meščansko šolo, ki bi Vas morala brigrati! Kajti isti čas, ko ste preganjali orlovski naraščaj, sta se na Vaši meščanski šoli dogodila dva škandala, eden večji kot drugi! Nek 15 letni fant se je s silo uprl svojemu g. učitelju, ki je zahteval od njega ljubavno pismo, ki ga je pisal med poukom svoji mlečnozobi »nevestici«! Drugi dan nato se je zgodil še večji škandal, o katerem ve ves Tržič in okolica. Ista zgoraj omenjena nevestica, deklet 15—16 let se je hotela na stranišču zastrupiti vsled nesrečne ljubezni! Gosp. Lajovec! ta dva slučaja, ki nista slučaja, sta se zgodila baš v tednu, ko ste čutili posebno dolžnost preganjati orlovski naraščaj, ki s ponosom lahko pove, da ona dva mlada junaka mlečnozobe ljubezni nista njegova član! Gosp. Lajovec! Vi mislite, da ste v tem tednu izvršili velik čin in ubili orlovski naraščaj! Ne! Ubil je sedaj precej ugled meščanske šole! Kako si Vi drznete preganjati katoliško orlovsko organizacijo poštene naše mladine? Se gotovo že spomi-

njate grdega denunciranja naših Mar. družb na viado v Belgrad? V isti ovadbi je tudi ta-le stavek: »Če potrebuje kr. ministrstvo o najslabšem (!) vplivu teh verskih organizacij natančnejše podatke, smo pripravljene navesti vse polno (!) žalostnih slučajev, ki se dogajajo med najnežnejšo mladino, ki odreče baš tedaj, ko bi morala v šoli najbolj prospevati.« (»Napreček 8. jan. 1921.) Gosp. Lajovci! Ali ni resničen ta stavek, če namesto Marijine družbe, zapišemo: Brezverska vzgoja in brezverski duh sploh, ki je zlasti prve dve leti vladal na tej šoli in ki sedaj rodi zgodnje, pa strašne sadoval! Le še naj se denuncirajo Marijine družbe, le še preganjajte katoliško orlovsko organizacijo: teh dveh ne boste nikdar zatrli, lahko pa s tem popolnoma uničite ugled meščanske šole! Ker kdo bo še pokljajal otroke na šolo, kjer se deklet že v III. razredu hoče zastrupiti vesled nesrečne ljubezni in kjer se fant III. razreda upre svojemu učitelju vsled ljubavnih pisem! Le spomnite se besed, s katerimi je lansko leto meseca februarja kontal predavanje g. katehet Vavpotič na roditeljskem večeru: »Brez požnostni to je brez vere, brez zaupanja v Boga, brez vsega tega manjka opora in palica v življenju! In Vi hočete vzgajati uboge izmed ljud-

stva — brez vere? Prokletstvo bo na Vas še v grobu letelo mesto blagoslova! Toliko za danes! Kaj je nek odličen mož, pa ne naš političen somišljenik rekli ob priliki tega škandala o Vas, g. Lajovci, o tem za danes molčimo, spregovorili bomo pa ob priliki!

Učiteljski vestnik.

Podružnica Slomškove zveze za okraj Kamnik zboruje dne 1. maja 1922 ob 1. uri popoldne na Homcu. Udeležite se ga polnoštevilno. — Odbor.

Narodno gledališče.

Večer baleta in plastične ritmike slovenske plesalke Lydie Wisiakove se na splošno željo občinstva ponovi v ponedeljek, 8. t. m. v opernem gledališču. Opozarjamo občinstvo na to prireditve, ki je pri prvi uprizoritvi sijajno uspela in nudi res umetniški užitek. Na sporedu so: Chopin, Delibes, Dvořak, Gounod, Grieg, Mozart

in drugi. Na klavirju spremlja kapelnik nar. gledališča A. Balatka. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

Dijaški vestnik.

Š. Z. O. »Zvezdec. Danes zvečer ob 8. uri je važen sestanek za vse članice v Ljudskem domu. Vabljeni so tudi tovarišice Z. O. »Svitca. — Predsednica.

d Blejska podružnica SDZ ima svoj redni občni zbor 7 t. m. ob pol 2. uri v Akademskem domu, Mildokičeva cesta s običajnim dnevnim redom. — Predsednik.

Turistika in sport.

Celje: Ilirija. V nedeljo 7. t. m. ob pol 5. uri se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma med S. K. Celjem in Ilirijo. Celje je v poslednjem času svoje 1. moštvo izdatno ojačilo, doseglo je n. pr. predzadnjo nedeljo proti Atletikom neodločen rezultat 1 : 1 in to najbrže tudi Iliriji oster protivnik.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Plutrum diferenc v C	Nabo, vetrovi	Padavine v mm
4. 5. 21 h	736.6	11.1	1.2	v. jas. sever	
5. 5. 7 h	737.8	12.5	1	jasno	
5. 5. 14 h	737.7	15	2.1	v obl. sever	

Zelo prijetno deluje pri drgnjenju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože zob in ust, lekarn. Feller-ja prijetno dišeči »Elsafluide. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojn. stekl. ali 3 špeci. stekl. z ovitkom in poštn. pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 184, Hrv.

Zdravilišče in sanatorij
Tobelbad
 pri Gradcu.
Krasno letovišče
 Radioaktivna kopeli (Wildbad). Vsi moderni zdravilni pripomočki. Vodilni zdravnik dr. FRIEDRICH FUCHS.
 Največje termalno prosto kraško plovno kopališče, 2400 m² krasni prostori za sport. — Prvovrstna oskrba, velika lastna ekonomija. — Zmerne cene.
Zopetna otvoritev
 po popolni prenovitvi dne 15. maja 1922.
 Pojasnila in prospekte daje
Zdraviliško ravnanje Tobelbad
 pri Gradcu (Telefon Graz 2307.) in
Dlanabad Akc. Gesellschaft Wien II.
 Telefon 48458, 48013, 48015.

Dober komercijalist železničar išče službo kot **TARIFER.**
 Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1709.

Mesto graščinskega duhovnika na Hmeljniku
 bo prazno od 15. junija t. l. Reflektanti naj se blagovolijo obrniti na upravo graščine Hmeljnik, p. Novomesto.

Stenograf(inja) se takoj sprejme
 v odvetniško pisarno v Ljubljani. Zeli se event. znanje nemške stenografije. Začetniki izključeni. Zadevne ponudbe brez izvirnih spričeval na upravištvo »SLOVENCA« pod št. »STENOGRAFI 1722«.

Kot vajenec k dobremu ključavničarskemu ali krojaškemu mojstru želi vstopiti 14leten, zdrav, vester, močan fant. Vprašanja na: Marija Polajnar, trgovka, Zirovnica, Gorenjsko.

Sprejemem takoj izvršbenega **mizarskega pomočnika**
 Plača po dogovoru. Franc Züst, mizar, Unee pri Rakeku.

Išče se več organist.
 Nastop in plača po dogovoru. Dober violinist bi imel posebno lepo bodočnost. — Župski ured Šišek dolnji grad. Slavonija.

Kuharico. ki zna dobro kuhati in je voljna opravljati tudi druge hišne posle, iščem za dve osebi proti dobri plači. Imeti mora dobra spričevala. STJEPUSIN, trgovec, Sisek, Hrvatsko.

Organist in cerkvenik
 dobi službo o binkošti na Trsteniku nad Kranjem. Stanovanje, drva in okoli 60 mernikov krušnega žita. 1648

Sprejemem dobro izvršbeno **plačilno natakario**
 Vstop takoj ali s 1. majem. Prijave na upravo »SLOVENCA« pod št. 1645.

Zahvala.
 Za vse obile dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob prebriski izgubi našega srčno ljubljenega in nepozabnega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda
Aleksandra Götzl
 se tem potom najpriserneje zahvaljujemo. — Posebno se zahvalimo g. primariju dr. Jenku za zdravniško pomoč, prečastiti duhovščini, pevcom za ganljivo petje, darovalcem krasnega cvetja, odposlanstvu trgovske akademije in vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, ki so tako množično spremlili blagoga pokojnika na njegovi zadnji poti.
 V Ljubljani, dne 5. maja 1922.
ZALUJOČI OSTALI.

OPEKA!
 Tvrdka Fran Kotnik in drug, Glince 229 pri Ljubljani
 priporoča svojo veliko zalogo cementne strešne opeke, za katero jamči najmanj pet let. Islotoko prevzema vsa betonska in v to stroko spadajoča dela. Prevzema tudi cele stavbe z novo iznajdeno garantirano konkurenčno opeko. Izvršitev naročil točno. — Cene zmerne.

Izurjena šivilja išče mesto sobarice v kakem kopalnišču ali letovišču preko sezone ali za stalno. Ponudbe na upravištvo »SLOVENCA« pod: »ŠIVILJA 1663«.

Zidarski polir
 samostojna moč (stalno mesto) se sprejme pri stavbi tvrdki IVAN OGRIČ, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 8.

RESTAVRACIJA
 dobro ideča, s lepim senčnatim vrtom in veliko dvorano na prometnem kraju v Ljubljani se proda po ugodni ceni radi družinskih razmer. Ponudbe pod »Restavracija« na An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 1677

TVRDKA ZAJEC
 Ljubljana, Sv. Florijana ulica 23, priporoča svojo bogato zalogo kuhinjske posode, orodja, kovanja in drugih potrebščin.

POZOR KUPCI! HIŠICO
 Kdor želi kupiti prijazno na zelo lepi solčni legi, s krasnim vrtom ob drž. cesti, primerno tudi za obrt, v kateri je stanovanje takoj na razpolago, naj se obrne na I. M., Zgornje Gameljne št. 18, pošta št. Vid nad Ljubljano. 1710

Pozor kovačil! Pozor kovačil
 Dne 7. maja se vrši javna dražba za kovaško orodje in razno železo. Začetek ob 8. uri popoldne pri TOM. HOJKAR v Podgori, št. Vid pri Ljubljani.

Limone, pomaranče, rožiče, riž oddaja po najnižjih cenah TVRDKA PATERNOST & REMIC, Ljubljana Slomškova ulica št. 11. Telef. št. 589.

PRVOVRSTNO BRIVSKO IN TOALETNO MILO
 kolonjsko vodo, kremo za kožo, puder, šminke; nadalje mrežice za lase, enostavne in dvojne ter vse potrebščine za maskiranje priporoča **parfumerija »STRMOLIK«**
 Ljubljana, Pod Trančo 1.
 Proda se vsled opuštilve prometa

osebni avto
 6 sedežni, 25 P. S., dobro ohranjen, po jako ugodni cenl. — Naslov se izve pri upravištvo »Slovenca« pod št. 1728.

All ste že naročnik »Slovenca«?

Kupim dobro **VOZ** (Tragschier). Po-ohranjen nudi na g. Emila Avguščina, Sp. Šiška, Jernejeva cesta 231.

Prodajam 1 bandonium (harmonika) KOVCEG in nekaj not. — FRANCE AVSEC, Površe 23, p. Raka.

Arhitekt in mestni stavbenik : **VILJEM TREGO** : Ljubljana, Gosposvetska cesta 10 Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850. se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Gradič
 v lepem mestecu Slovenije, s sadnim vrtom, z ali brez pohištva, se proda. Dobava drv je od meščanske korporacije zasigurana. Vpraša se pod: »Letovišče« na Anon. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 1684

Drva
 hlode, jelove in bukove, se kupi. — Ponudbe pod: »Beograds« na An. zav. Drago BESELJAK in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1652

Tovarna sode v Lukavcu v Bosni
 sprejme za takojšnji nastop prvovrstnega **elektrika**
 s večletno prakso. Cenj. ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače naj se pošljejo na ravnanje tovarne. 1699

PENZIJA GRINTOVEC
 graščina Preddvor, pošta Tupališe pri Kranju, v najlepši, solčni legi, ob vzhodju alp, se priporoča cenj. letoviščarjem in gostom. Električna razsvetljava, gostilna z najboljšo hrano in pijačo v penziji. Veliki prostori za različne zabave. Gledališče izobraževalnega društva v Preddvoru v novi veliki dvorani penzije. Vozovi po naročilu na postajo v Kranju. 983

Najstarejša slovenska **PLESKARSKA IN LIČARSKA DELAVNICA**
 IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16 v Ljubljani se priporoča. Izvršitev točna. Cene zmerne.

- Parketne desčice -
 dobavlja in polaga v mestu in na deželi **Anton Bokal, Ljubljana**
 Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

PREMOG in CEMENT
 prodaja najceneše H. PETRIC, Ljubljana, skladišče Balkan. 1824

Dr. ing. MIROSLAV KASAL
 Oblastveno poverjeni stavbeni inž. in mestni stavbenik **LJUBLJANA, G. AD ŠČE 13.**
 Stavbno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.
 Izvršitelj - Projektiranatelj

Slovenska banka Ljubljana.

Vabilo
 na prvi redni občni zbor delničarjev Slovenske banke v Ljubljani, kateri se bo vršil dne 20. maja 1922 ob 10. uri dopoldne v prostorih Slovenske banke, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 9 (Filipov dvorec) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju za leto 1921. in predložitev bilanc z zaključkom k 31. decembru 1921;
2. poročilo nadzorstvenega sveta;
3. odobritev bilance za leto 1921. in sklepanje o predlogu upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička v smislu pravil;
4. absolutorij ravnanstvu in upravnemu svetu za upravno leto 1921.;
5. slučajnosti.

V smislu pravil izvršujejo pravico glasovanja na občnem zboru delničarji sami ali pa s pooblastilom drugi do glasovanja upravičeni delničarji. Pravico glasovanja imajo vsi oni delničarji, ki so najmanj osem dni pred občnim zborom založili št. delnic pri Slovenski banki v Ljubljani. Delničarjem, ki na ta način dokažejo svojo glasovalno pravico, se izda brezplačno legitimacija z označbo števila po njih zastopanih delnic in števila glasov, ki jim pristojajo.
 Ljubljana, dne 3. maja 1922. UPRAVNI SVET.

HIŠA naprodaj z VRTOM in Dvonadstropna HIŠA
 se pri lastniku JOSIPU KERN, Cirčiče se proda. — študentovska pri Kranju št. 26. 1657 ulica št. 9, Ljubljana. 1704

Proda se: **Originalna peč s plaščem**
 (Mantelofen) z rebastim obročem, nastavkom, 2 kolenoma s cevjo, 3 manjši iz medi, pločevina za šla, kompletno, vse novo — višina 1.62 m, premer 46 cm, greje 750 m² prostora. 1 motor za vrtilni tok, 3¼ ks, 220 voltov, 1400 tur, 45 period A. E. G. Ovoj iz predvoj- 1 stroj za obrobavanje (Bogmaschine) nega bakra za 19.500 K. barhenta, flanel, klobučevine, platna, odda ljubljanska tvrdka. 1716
 Iz prijaznosti daje pojasnila tvrdka I. C. MAYER, Ljubljana.

Slovenska eskomptna banka.
 V smislu sklepa občnega zbora je kupon 1921 naših delnic plačljiv takoj z
K 40.—
 za delnico pri blagajni centrale v Ljubljani in njenih podružnic v Novem mestu, Rakeku in Slovenjgradcu.
 Opazka: Posestniki delnic V. emisije, ki še ni dotiskana, dvignejo lahko protivrednost tudi proti predložilvi interimnih poirdil.
 Broj 981/1922. **STEČAJ.**
 UPRAVNA OPĆINA ŠID namerava, da u mesto uvede

električnu razsvetu.
 Osim toga bi se iz mesta Šida osvetljivala najbliža mesta, i to: Gibarac, Berkasovo, Tovarnik, Mala Vašica i Adaševci. — Usljed toga pozivaju se svi oni, koji žele, da preuzmu uvedenje i rasvetu ovih mesta, neka DO 20. MAJA 1922 podnesu ovom poglavarstvu svoje pismene ponude, zajedno sa odnosnim proračunima i uvjetima, pod kojima bi ovaj posao preuzeli.
 OPŠTINSKO POGĻAVARSTVO U ŠIDU, dne 24. aprila 1922.
 Načelnik: Spalč v. n.

Tehnični oddelek
izdeluje
stabilne akumulatorske
baterije in popravila =

TOVARNA AKKUMULATOR

d. z o. z. v Mariboru d. z o. z.
PISARNA: Marijina ulica 10

Kovinski oddelek
izdeluje
električne armature ka-
kor tudi navadne pipe

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapka,
Hözl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

EKSPORT.

EKSPORT.

Veletrgovina haloških vin.

Vinko Stoklas,

Sv. Andraž v Malozah, želez. postaja Ptuj
priporoča svojo bogato zalogo namiznega, ka-
kor sortiranega vina, iz haloških in ljutomer-
skih goric, posebno pa garantirano pristna ma-
šna vina. Solidna dobava po ugodnih cenah. V
sredini vinogradov. — Cene brezkonkurenčne.

Smrekove, hrastove, bukove, brstove,
lipove, jesenove, mecesnove hlode kupuje po
dnevnih cenah:

PARNA ŽAGA KERŠIČ

Ljubljana - Spodnja šiška :: Telefon št. 180

SUKNO

za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri
A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10.

Gradbeno podjetje ing. Dukič in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 20.
se priporoča za vsa v to
stroko spada oča dela.

Ali ste že poslali naročnino?

Priporočamo vsakomur najsolidnejšo
tvrdko pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje za rod-
binsko in obrtno rabo, igle,
olje za šivalne stroje. Istotam
potrebščine za čevljarje, kro-
jače, šivilje in sedlarje, žlice,
vilice, nože, kravate, milo za
briti, zobne ščetke, krtače za
obleko, glavo in konje.
NAJNIZJE CENE!
NA VELIKO IN MALO!

miši, podgane, sianice, ščurki
in vsa golazna mora poginati, ako uporabite
moja najbolje preizkušena in splošno hygienska
rodstva, kot proti voljkam in hlinim mišim
K 16 za podzane K 20, za ščurke K 20, za ste-
nice K 15 uničevalce moljev K 19 in 20; proti
mršom K 10 in 20; masilo proti ušem pri
ljudih K 10 — in žvini K 10 —; za uš v obleki
in perilu K 10 in 20; proti mršom na sadju
in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Pošilja
po povzetju zavesti za eksport
M. Jün er, Petriškova ul. 3. Zgreb 30.
Trgovcem za večjem odjemu popust.

Modni salon

damskih klobukov IVA ŠIBER - Ljubljana
Kongresni trg 6

se priporoča z najsolidnejšimi cenami. Sprejema vsa popravila
tudi prelikanje moških klobukov in slamnikov.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v Uzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko
vplaču ejo potom poštnoček. urada, vlagateljem so položnice brez-
plačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene
prejemke, proti poroštvo i. t. d.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN
PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Naznanilo.

P. n. slavnemu občinstvu najljudneje naznanjam, da sem prevzel
mesto restavraterja in ravnatelja
v Grand hotelu „UNION“ v Ljubljani.

Nudil bom gostom prvovrstno hrano, specialitete primorske kuhinje, izborni
in ceneni predžujnik ter vabim slav. občinstvo na mnogobrojen obisk. S svojo
strokovno znanostjo in prakso jamčim p. n. gostom za najkusejše pripravljena
jedila, za izborni pijačo ter za najboljšo in najfinjšo posrežbo.

Priporočam se ter beležim z najodličnejšim spoštovanjem

Franc Rom

restavrater in ravnatelj Grand hotela »UNION«.

IMPORT

Telefon šte. 17.115.

Brzjavi:
TRIGLAV-DRESDEN

Telefon Alster 1.119

TRIGLAV

G. m. b. H.

DRESDEN - A

Zinzendorfstrasse 2b

Podružnica: HAMBURG Steindamm 76

EXPORT

Telefon šte. 17.115.

Brzjavi:
TRIGLAV-DRESDEN

TRIGLAV-HAMBURG

Generalno zastopstvo ljubljanskega vel. semnja za Nemčijo

OTVORITEV PISARNE

Telefon št. 163.

Ljubljana, Krekov trg 10/1.

Brzjavi:
Triglavimport Ljubljana.

Import:

Stroji za poljedelstvo in
obrtno, železnino in orodje,
kemikalije, droge, papir,
modra galica, steklo itd.
Potrebščine za vrtnarje.

Važno za potovalce v Nemčijo:

Naša pisarna je vedno na razpolago za izvršitev Vaše korespondence v vseh tujih jezikih.
Za časa Vašega bivanja v Nemčiji dajte nasloviti korespondenco pod Vašim imenom na našo tvrdko.
Preskrbimo Vam dovoljenje za potovanje od nemških oblasti in olajšamo Vaš promet z bankami.
Preskrbimo Vam stanovanje in smo Vam v vsakem oziru na razpolago.

Export:

Ziva in zaklana živina,
deželni pridelki vseh vrst,
žita, suhe slive, zdravilna
zelišča, rudnine itd. itd.

Poslužujte se naše tvrdke!

Poslužujte se naše tvrdke!